

Eviras anvisning 18217/10

Ekologisk produktion 2

Villkor för animalieproduktion

2020

Eviras anvisning 18217/10
Tas i bruk: 15.1.2020

Evira, ekologisk produktion

Godkänd av Sektionschef, överinspektör Beata Meinander

Föredragande Överinspektör Merja Manninen

Distribution: Publikationen finns på Livsmedelsverkets webbsidor på adressen,
www.ruokavirasto.fi

Till läsaren

Dessa villkor för animalieproduktionen preciserar minimikraven för ekologisk produktion med utgångspunkt i rådets och kommissionens förordningar och föreskrifter som meddelats med stöd av dem. De allmänna villkoren för ekokontroll, till exempel vad gäller [anmälan till](#) ekokontrollen och märkningar, har för primärproduktionens del meddelats i publikationen "Ekologisk produktion 1, Allmänna villkor och villkor för växtproduktion". [Ändringarna jämfört med föregående version har märkts ut med grönt.](#)

Myndighetens verksamhet ska bygga på behörighet enligt lag och lagen ska följas noggrant inom myndighetsarbetet. Myndigheternas anvisningar är till sin juridiska karaktär inte bindande för andra myndigheter eller aktörer. Frågor som

rör tillämpandet av lagstiftningen avgörs i sista hand av domstol. Denna anvisning innehåller både direkta citat ur lagstiftningen och tolkningar av hur lagstiftningen tillämpas. Eviras tolkning är utmärkt med kursiv stil. Tolkningarna i anvisningen är Eviras syn på hur lagstiftningen borde tillämpas.

Livsmedelssäkerhetsverkets enhet för import-, export- och ekokontroll informerar ett par gånger om året de aktörer som anslutit sig till kontrollen om vilka krav och anvisningar som har förändrats. Aktuell information finns också att få på Eviras webbplats på adressen www.evira.fi

Livsmedelssäkerhetsverket Evira

Innehållsförteckning

Till läsaren	3
Innehållsförteckning	4
1 Målsättningar och allmänna principer för ekologisk animalieproduktion	6
1.1 Allmänna krav	6
1.2 Animalieproduktionens förhållande till åkerarealen	6
1.3 Djuruppfödning med olika produktions-metoder	7
2 Bestämmelser som ska tillämpas och att anmäla sig till kontrollen	8
2.1 Tillämpningsområdet för rådets förordning	8
2.2 Djurslag	9
2.3 Produktionsenhet.....	9
2.4 Att anmäla sig till kontrollen av animalieproduktionen.....	9
2.5 Tillstånd som hör samman med animalieproduktion	10
2.6 Första produktionskontroll av animalieproduktionen	10
2.7 Årlig produktionskontroll av animalieproduktionen	11
2.8 Aktörens skyldighet att föra anteckningar	11
3 Omläggningsskedet till ekologisk produktion	13
3.1 Marker avsedda för animalieproduktion	13
3.2 Djur och animaliska produkter	13
3.3 Samtidig omläggning av växt- och animalieproduktionen	14
4 Djurens ursprung	15
4.1 Huvudregel	15
4.2 Undantag som gäller anskaffning av konventionellt uppfödda djur	15
4.3 Undantag som gäller anskaffning av fjäderfä.....	16
5 Utfodring	18
5.1 Huvudregel	18
5.2 Foder från omläggningsskedet	19
5.3 Grovfoder	19
5.4 Ensilage	19
5.5 Utfodring av ungdjur	19
5.6 Fjäderfä och svin	20
5.7 Andra tillåtna foderråvaror	20
5.8 Andra tillåtna ämnen	20
5.9 Undantag	20
6 Förebyggande av sjukdomar och veterinärmedicinska behandlingar	22
6.1 Användning av veterinärmedicinska läkemedel	22
6.2 Begränsningar för användningen av veterinärmedicinska läkemedel	23
7 Praxis i samband med djurskötseln	24
7.1 Fortplantningsmetoder	24
7.2 Ingrepp som utförs på djur	24
7.3 Lägsta slaktålder för fjäderfä.....	25
7.4 Transport	25
7.5 Identifiering av animaliska produkter	25
8 Djurstallar	26
8.1 Förhållandena på djurhållningsplatsen	26

8.2 Allmänna krav för alla byggnader.....	26
8.3 Krav på djurstallar för nötkreatur, svin, får, getter och hästar	27
8.4 Krav på djurstallar för fjäderfä	27
8.5 Rengöring av djurstallarna	28
9 Utevistelse.....	29
9.1 Krav på utevistelsen	29
9.2 Utevistelse; nötkreatur	29
9.3 Utevistelse; får och getter.....	30
9.4 Utevistelse; svin	30
9.5 Utevistelse; hästar.....	30
9.6 Utevistelse; fjäderfä	30
10 Stallgödsel.....	31
10.1	31
10.2 Lagring av stallgödsel	31
Tabell 1: Maximalt antal djur per hektar åker	32
Tabell 2: Minimikrav för utrymmen inomhus och utomhus som är tillgängliga för djuren	33
Tabell 3: Minimikrav för de utrymmen inomhus och utomhus som ska vara tillgängliga för djuren: Fjäderfä	34
Bilaga 1 Bilaga V till kommissionens förordning 889/2008	35
Bilaga 2 Bilaga VI till kommissionens förordning 889/2008	36
Bilaga 3 Produkter för rengöring och desinfektion enligt bilaga VII till kommissionens förordning 889/2008.....	38
Bilaga 4 Checklista för djurgårdens ekoplan.....	39

1 Målsättningar och allmänna principer för ekologisk animalieproduktion

- Djuruppfödning utan åkerareal är inte förenligt med principerna för ekologisk produktion.
- Villkoren för animalieproduktion är minimikrav som uppfödarna åtminstone måste följa.
- Ekologisk animalieproduktion får inte bedrivas utan förbindelse till ekologiskt odlad åkerareal där man kan sprida den gödsel som djuren producerar. En produktionsenhet som bedriver ekologisk animalieproduktion ska ha hela åkerarealen i ekologisk produktion eller i omlägningskedet till ekologisk produktion.
- Gården får hålla både ekologiskt och konventionellt uppfödda djur bara om det är fråga om olika djurslag.

Syftet med ekologisk animalieproduktion är att producera högklassiga produkter med hänsyn till djurens välbefinnande och arttypiska beteendebehov. Syftet är också att tillgodose konsumenternas behov av produkter som är framställda så att de inte skadar vare sig miljön eller människors, växters och djurs hälsa.

Animalieproduktionen utgör en viktig del av den ekologiska gårdsbrukshelheten. Odlingen av foderväxter gör växtföljden mångsidigare medan djuren i sin tur producerar organisk gödsel för jordmånen. Djuruppfödning utan åkerareal är inte förenligt med principerna för ekologisk produktion.

Animalieproduktionen och växtodlingen ska utgöra en sådan helhet som är anpassad till de lokala förhållandena och uppfyller principerna för hållbar jordbruksproduktion. Djurantalet ska rätas efter den tillgängliga arealen. På så sätt undviker man överbetning och stallgödseln kan spridas så att det påverkar miljön i så liten utsträckning som möjligt.

1.1 Allmänna krav

I dessa villkor meddelas detaljerade anvisningar om hur nötkreatur, hästar, svin, får, getter och fjäderfä (höns, pärlhöns, ankor, kalkoner och gäss) ska skötas för att de eller produkter från dem ska få marknadsföras som ekologiskt producerade. Villkoren är minimikrav som uppfödarna av de ovan nämnda djurslagen åtminstone måste följa.

1.1.1 Författningar om djurskydd

Vid ekologisk animalieproduktion ska djurskyddsbestämmelserna följas, om författningarna om ekologisk animalieproduktion inte ställer striktare krav på verksamheten. Uppdaterade författningar som gäller djurskydd kan läsas här: <http://www.mmm.fi/sv/index/lagstiftning/Veterinarlagstiftningen/sisalto/f-register.html>

1.1.2 Genetiskt modifierade organismer

Inom ekologisk produktion är det förbjudet att använda genetiskt modifierade organismer (GMO) och/eller produkter som är framställda av genetiskt modifierade organismer eller som har framställts av sådana. Ett undantag är veterinärmedicinska läkemedel som inte berörs av förbudet ovan.

1.2 Animalieproduktionens förhållande till åkerarealen

Ekologisk animalieproduktion kan inte bedrivas utan förbindelse till ekologiskt odlad åkerareal där man kan sprida den gödsel som djuren producerar. Frågor kring stallgödsel tas upp i avsnitt 10. En produktionsenhet som bedriver ekologisk animalieproduktion ska ha hela åkerarealen i ekologisk produktion eller i omlägningskedet till ekologisk produktion.

1.3 Djuruppfödning med olika produktions-metoder

Gården får hålla både ekologiskt och konventionellt uppfödda djur bara om det är fråga om olika djurslag. Gården kan t.ex. ha ekosvin och konventionella nötdjur, men inte ekologiska mjölkkor och konventionella dikor. Om gården föder upp djur med olika produktionsmetoder ska animalieproduktionen delas upp i en ekologisk och en konventionell produktionsenhet.

Produktionsenheterna definieras i samband med [anmälan till kontrollen](#). Djur som föds upp med olika produktionsmetoder måste hållas åtskilt i separata byggnader eller avdelningar i byggnaden samt utomhus. Produktionsinsatserna som används inom ekoproduktionen samt lagren av producerade produkter ska vara tydligt åtskilda från motsvarande lager som används inom den konventionella produktionen.

Gården ska föra motsvarande anteckningar om konventionell animalieproduktion som om ekoproduktion när det gäller produktionsinsatser som skaffats till gården, jordbruksprodukter som överlåtits från gården och uppgifter om djur (2.8 punkterna 1, 2 och 3). Anteckningarna granskas i samband med [den årliga produktionskontrollen](#).

Undantag som gäller uppfödning av samma djurslag med olika produktionsmetoder

NTM-centralen kan bevilja gårdar som bedriver jordbruksforskning eller formell utbildning tillstånd att föda upp samma djurslag parallellt med olika produktionsmetoder. Förutsättningarna för tillstånd beskrivs i artikel 40 i verkställighetsförordningen.

1.3.1 Betesgång för konventionellt uppfödda djur på betesmarker som sköts ekologiskt

Konventionellt uppfödda djur får gå på bete på ekologiskt skötta betesmarker (inom en ekologisk enhet) på följande villkor:

- det förs journal över djurens betesgång och i den görs anteckningar om vilka djur som gått på bete, betesmarkerna och tidpunkten för betesgången.
- konventionellt uppfödda djur får gå på bete på ett ekologiskt odlat skifte högst en betesperiod i ett sträck.
- djur som fötts upp med olika produktionsmetoder ska turvis gå på bete på området, dvs. ekologiskt uppfödda djur får inte gå på bete på samma gång som konventionellt uppfödda djur.
- [de konventionellt uppfödda djuren härstammar från produktion enligt systemet med miljöersättning för jordbruket, exempelvis från gårdar med en förbindelse om miljöersättning eller ett miljöavtal. Hit räknas också djur vars stadigvarande djurhållningsplats är på ifrågavarande ekogården och att djurhållningen baserats på ett skriftligt avtal mellan ekogården och djurens ägare.](#)

När de ovan nämnda villkoren uppfylls får konventionellt uppfödda djur som går på bete på ekologiska betesmarker också komma från platser utanför gården.

1.3.2 Bete på allmänningar

Det är möjligt att släppa ut ekologiskt uppfödda djur på allmänningar tillsammans med konventionellt uppfödda djur, förutsatt att:

- det förs journal över djurens betesgång och i den görs anteckningar om vilka djur som gått på bete, betesmarkerna och tidpunkten för betesgången.
- den mark som används som gemensamt bete inte på minst tre år har behandlats med produkter som inte är tillåtna inom ekologisk produktion (till exempel lantbruksmyndighetens utlåtande).
- [de andra djuren som betar på området ska härstamma från produktion enligt systemet med miljöersättning för jordbruket, exempelvis från gårdar med en förbindelse om miljöersättning eller ett miljöavtal.](#)
- de ekologiskt uppfödda djuren tydligt går att skilja åt från andra djur på betet (tydligt märkningssystem).

2 Bestämmelser som ska tillämpas och att **anmäla sig** till kontrollen

- Som animaliska produkter betraktas kött, ätliga inälvor, tarmar, blåsor och magar från djur (utom från fiskar), mejeriprodukter, fågelägg, honung, pollen och kittvax.
- Hudar, ull och stallgödsel betraktas inte som animalieprodukter. Dessa produkter omfattas inte av lagstiftningen om ekologisk produktion.
- Vilda djur och fiskar som fångats genom jakt eller fiske i naturliga vatten, eller produkter som framställts av dem, får inte marknadsföras som ekologiskt producerade.
- Sådana djur eller av dem framställda produkter som saknar fastställda detaljerade produktionsregler i verkställighetsförordningen får marknadsföras som ekologiskt producerade endast om Livsmedelssäkerhetsverket Evira har godkänt produktionsvillkoren för djurslaget i fråga. En registrerad förening eller annan sammanslutning kan ansöka om godkännande av produktionsvillkor.
- Efter den **första produktionskontrollen** utförs en **årlig produktionskontroll** på aktörens gård minst en gång om året. Dessutom utförs en ytterligare kontroll hos en del aktörer som omfattas av kontroll av animalieproduktionen. Denna kontroll förläggs oftast till säsongen för inomhusutfodring.

Närmare information om kontrollsystemet och sådant som hör samman med det ges i publikationen "Ekologisk produktion 1, Allmänna villkor och villkor för växtproduktion". I detta avsnitt preciseras kontrollsystemets allmänna krav för animalieproduktionens del.

Dessa produktionsvillkor bygger på författningar om ekologisk animalieproduktion som fastställts i följande förordningar:

1. Rådets förordning (EG) Nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91; nedan "rådets förordning".
2. Kommissionens förordning (EG) Nr 889/2008 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter med avseende på ekologisk produktion, märkning och kontroll, nedan "tillämpningsförordningen".
3. [Lag om tillsyn över ekologisk produktion 294/2015](#)
4. [Jord- och skogsbruksministeriets förordning om ekologisk produktion 454/2015](#)

Bestämmelserna i dessa förordningar inklusive ändringar innehåller de minimikrav som stipulerar hur ekologisk animalieproduktion ska bedrivas.

2.1 Tillämpningsområdet för rådets förordning

Lagstiftningen om ekologisk produktion tillämpas på följande produkter från jordbruket (och även från vattenbruket):

- 1) levande eller oförädlade jordbruksprodukter
- 2) förädlade jordbruksprodukter som används som livsmedel
- 3) foder
- 4) förökningsmaterial och frön av växter.

Som animaliska produkter betraktas kött, ätliga inälvor, tarmar, blåsor och magar från djur (utom från fiskar), mejeriprodukter, fågelägg, honung, pollen och kittvax.

Hudar, ull och stallgödsel betraktas inte som animalieprodukter. Dessa produkter omfattas inte av lagstiftningen om ekologisk produktion.

Vilda djur och fiskar som fångats genom jakt eller fiske i naturliga vatten, eller produkter som framställts av dem, får inte marknadsföras som ekologiskt producerade.

2.2 Djurslag

De anvisningar som ges här och i villkoren för livsmedelsproduktion började tillämpas på djur och animaliska produkter fr.o.m. 24.8.2000 då dessa började omfattas av lagstiftningen om ekologisk produktion.

I dessa anvisningar meddelas detaljerade villkor för hur nötkreatur, hästar, svin, får, getter och fjäderfå (höns, pärlhöns, ankor, kalkoner och gäss) ska födas upp för att de eller produkter framställda av dem ska få marknadsföras som ekologiskt producerade. Anvisningarna är de minimikrav som uppfödare av de ovan nämnda djurslagen åtminstone måste följa. "Ekologisk produktion 4 – Villkor för bisköttsel", tidigare: "Anvisningar för ekologisk produktion 4 Bisköttsel" har publicerats som separat utgåva.

I verkställighetsförordningen fastställs inte detaljerade produktionsregler för andra djur än de som nämns ovan. Sådana djur eller av dem framställda produkter som saknar detaljerade produktionsregler i verkställighetsförordningen får marknadsföras som ekologiskt producerade endast i det fall att Livsmedelssäkerhetsverket Evira har godkänt produktionsvillkoren för arten i fråga.

En registrerad förening eller någon annan sammanslutning kan ansöka om godkännande av produktionsvillkor. Sökanden ska påvisa att de produktionsvillkor för vilka ansöks om godkännande följer principerna och kraven i rådets förordning och verkställighetsförordningen. De godkända produktionsvillkoren kontrolleras på samma sätt som för andra djurslag som hör till kontrollsystemet för ekologisk produktion. Handläggningen av ansökan och produktionskontrollerna är avgiftsbelagda åtgärder.

Foder

Märkningen av ekologiskt producerade foder, foderblandningar och foderråvaror följer egna regler. Enligt förordningen får hänvisningarna till ekologisk produktionsmetod göras endast med följande termer:

- När det gäller ekofoder måste minst 95 % av torrsubstansen i produktens ingredienser av jordbruksursprung bestå av ekologiskt framställda råvaror. Högst 5 % av ekofodrets torrsubstans får bestå av ämnen som omnämns i artikel 22 eller bilaga V till förordning (EU) nr 889/2008.
- Utmärkning "Får användas i ekologiskt jordbruk enligt förordningarna (EG) nr 834/2007 och (EG) nr 889/2008." kan användas i foder som innehåller foderråvaror från ekologiskt jordbruk och/eller foderråvaror från jordbruksprodukter under omställning till ekologisk produktion och/eller foderråvaror som avses i kommissionens förordning (EG) nr 889/2008 i artikel 22 eller bilagor V och VI.

När det gäller foder måste man beakta att foderråvaror av konventionellt ursprung har fastställda maximala andelar av den dagliga och årliga fodergivan.

Foderråvaror vid handel mellan gårdarna

Gårdarna kan sinsemellan bedriva handel med oförädlade växtodlingsprodukter inom ramen för ekokontrollen.

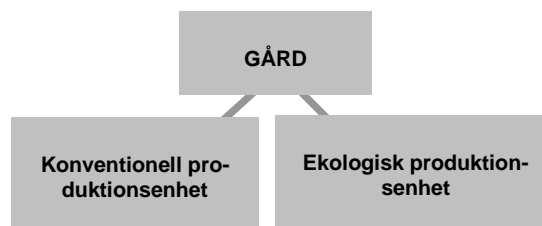
Om fodersammansättningen ändras genom att någon eller några beståndsdelar avskiljs, exempelvis skaldelen avskiljs från spannmålskärnan eller olja avskiljs från rybsfröet, krävs det att fodret är försett med varudeklaration. Saluföring av en sådan foderråvara förutsätter att säljaren hör till foderkontrollen. Tillverkning och import av foder som används inom ekologisk produktion övervakas av enheten för foder- och gödselkontroll vid Evira som vid behov ger mer information.

2.3 Produktionsenhet

En gård kan indelas i produktionsenheter som bildar en egen helhet på basis av produktionsmetoden (ekologisk/konventionell). Med produktionsenhet avses alla tillgångar som ska användas inom en produktionssektor, t.ex. produktionslokaler, skiften, betesmark, utomhusrastgårdar, djurstallar, lagerlokaler för växter, växtprodukter, animalieprodukter, råvaror och alla andra insatsvaror som är relevanta för denna särskilda produktionssektor.

Exempel:

En gård består av två produktionsenheter:

Om gården använder sig av både konventionell och ekologisk produktionsmetod måste produktionsenheterna fastställas i ekoplanen i samband med att gården **anmäler sig till kontrollen**.

2.4 Att anmäla sig till kontrollen av animalieproduktionen

Innan aktören **anmäler sig** till kontrollen ska han eller hon bekanta sig med produktionsvillkoren för ekologisk animalieproduktion och göra klart de bilagor som krävs för **anmälan**. Om det finns anvisningar för god praxis för ifrågavarande produktionsinriktning att tillgå, är det bra att bekanta

sig även med den. **För animalieproduktionens del görs anmälan om att ansluta sig till kontrollen med kompletteringsblankett 1d.**

De bilagor som ska lämnas in till NTM-centralen tillsammans med **anmälan** är:

- en planritning av produktionsbyggnaderna, också en beskrivning av gödselstäderna
- en planritning av rastgårdar och rasthagar, av ritningen ska framgå rastgårdarnas och rasthagarnas storlek, grundkonstruktioner, behandlingen av avloppsvatten samt avstånden till utfallsdiken och vattendrag
- en utredning av sådana betesmarker som inte ingår i växtföljdsplanen
- om gården ligger på ett grundvattenområde ska det framgå av planritningarna
- ett skriftligt avtal om spridning av överlopps stallgödsel som ingåtts med en annan gård eller ett företag som hör till kontrollsystemet
- en djurskötselplan

Planritning

Som planritning räcker en skiss som aktören har ritat av djurstallet och av de utrymmen inomhus och utomhus som är tillgängliga för djuren. Av ritningen ska framgå de krav som ställs på byggnaden, till exempel hur många kvadratmeter som är tillgängliga för djuren i kättrar och övriga utrymmen, andelen helt golv och fönsterytan. Dessutom kompletteras ritningen med de uppgifter som anges i punkterna 1– 4 här ovan.

Djurskötselplan

Djurskötselplanen är aktörens skriftliga utredning av den praktiska djurskötseln på gården. I planen ska aktören utreda de praktiska tillvägagångssätten bland annat i fråga om djurens ursprung, utfodring, fortplantning, skötsel, ingrepp på djuren och djurens utevistelse. Som bilaga till dessa anvisningar finns en modellförteckning över frågor som man ska ta ställning till när djurskötselplanen utarbetas.

De ovan nämnda ritningarna och planerna fogas till den ekoplan som beskrevs i samband med publikationen Ekologisk produktion 1, Allmänna anvisningar och växtproduktion. Tillsammans utgör dessa ett informationspaket som beskriver gårdens verksamhet i dess helhet.

2.5 Tillstånd som hör samman med animalieproduktion

*Tillstånd som ska sökas i samband med att aktören **anmäler sig till kontrollen***

Enligt rådets förordning och verkställighetsförordningen ska aktören ansöka hos NTM-centralen om tillstånd att utöva vissa verksamheter. Dessa

tillstånd kan sökas hos NTM-centralen eller med en blankett (ekokontrollblankett 9b) som finns att få på Eviras webbplats (www.evira.fi).

Följande tillståndsansökningar lämnas in då aktören **anmäler sig till kontrollen**. Tillståndsansökan kan lämnas in också efter att aktören **anmält sig till kontrollen**, men i första hand behandlar NTM-centralen dessa tillstånd i samband med **anmälan till kontrollen**:

- förkortning av omläggningsskedet för rastgårdar för svin och fjäderfä (punkt 3.1.1)
- att hålla nötkreatur uppboundna på små gårdar (punkt 8.3.2.2)

Andra tillstånd

De nedan uppräknade tillstånden söks från fall till fall och beviljas på viss tid:

- anskaffning av konventionella djur för ekologisk produktion till följd av exceptionella omständigheter (punkt 4.2.3)
- anskaffning av avelshondjur från konventionell produktion i ett antal som överstiger det normala årliga antalet (högst 40 %) (punkt 4.2.4.1)
- anskaffning av konventionellt uppfödda djur under en övergångsperiod när en hjord eller flock bildas för första gången (punkt 4.3.1)
- anskaffning av konventionellt uppfödda fjäderfän under en övergångsperiod (punkt 4.3.2) som utgår 31.12.2021.
- **ingrepp vid djurhållning, avhorning (punkt 7.2)**

Till skillnad från det ovan nämnda tillståndsförfarandet måste följande tillstånd sökas hos Livsmedelssäkerhetsverket istället för hos NTM-centralen:

- användning av konventionellt producerat foder under exceptionella förhållanden (punkt 5.9.2)

2.6 Första produktionskontroll av animalieproduktionen

Vid den **första produktionskontrollen** av animalieproduktionen granskas följande:

- de byggnader som används för djuruppfödning
- de lokalteter som används för förvaring och lagring av produktionsinsatser och produkter
- betesmarker, rastgårdar och rasthagar samt andra områden som används av djuren eller för foderproduktion och som inte hör till kontrollen av växtproduktionen (t.ex. naturbeten)
- lagring av stallgödsel, urin och avloppsvatten från boskapsskötseln
- planen för spridning av stallgödsel, urin och avloppsvatten från boskapsskötseln

- djurskötselplanen
- det material som krävs för att uppfylla skyldigheten att föra anteckningar.

En aktör som parallellt bedriver ekologisk och konventionell animalieproduktion (olika djurslag!) ska beskriva de odlingsarealer, djur, byggnader, lagerlokaler och områden för utevistelse som används inom den ekologiska och den konventionella produktionen så att de tydligt går att åtskilja till separata enheter. Beskrivningen görs i ekoplanen (Ekologisk produktion 1, Allmänna villkor och villkor för växtproduktion).

Om en gård bedriver både ekologisk och konventionell animalieproduktion ska anteckningar om den konventionella animalieproduktionen föras på samma sätt som för den ekologiska animalieproduktionen när det gäller produktionsinsatser som skaffats till gården, jordbruksprodukter som överlåtits från gården och uppgifter om djur (2.8 punkterna 1, 2 och 3). Anteckningarna granskas i samband med **den årliga produktionskontrollen** av ekologisk produktion.

Om vidareförädling av animalieprodukter utförs på gården ska aktören också **anmäla sig** till kontrollsystemet för livsmedelsframställning (Ekologisk produktion 3, Villkor för livsmedelsproduktion).

2.7 Årlig produktionskontroll av animalieproduktionen

En **årlig produktionskontroll** utförs på aktörens gård minst en gång om året. Hos en del av de aktörer som hör till kontrollen av animalieproduktionen utförs dessutom en ytterligare kontroll som oftast förläggs till perioden för inomhusutfodring av djuren.

Vid **den årliga produktionskontrollen** av ekologisk animalieproduktion granskas:

- bokföringen över produktflödet (anteckningarna om ämnen och medel som skaffats till gården och om produkter som överlåtits från gården)
- anteckningarna om uppgifter som gäller djuren
- utfodringsanteckningarna
- läkemedelsbokföringen
- djurantalet
- djurens levnadsförhållanden,
- de förändringar som har inträffat i förhållandena på gården efter **den första produktionskontrollen**, t.ex. i byggnader eller utomhus.

2.8 Aktörens skyldighet att föra anteckningar

I samband med att aktören **anmäler sig till kontrollen** förbinder han eller hon sig att föra anteckningar. Uppgifterna som förts in i bokföringen ska vid behov kunna styrkas med lämpliga verifikat. Punkterna 1 och 2 i anteckningarna bildar enhetens bokföring över produktflödena som ska sammanställas till en balansräkning minst för varje kalenderår.

Händelserna ska föras in i anteckningarna utan dröjsmål. I läkemedelsbokföringen och lagerböckerna ska händelserna föras in omedelbart. Anteckningar om mängder som sålts direkt till konsumenterna ska föras dagligen.

Anteckningar ska föras om följande:

1. Produktionsinsatser som skaffats till gården (foder inklusive mineraler och vitaminer, gödselmedel, jordförbättringsmedel, bekämpningsmedel samt desinficerings-, tvätt- och diskmedel som används inom animalieproduktionen):
 - mängder, ursprung och användning
2. Jordbruksprodukter som överlåtits från gården:
 - mängden överlåtna produkter och mottagaren
 - anteckningar om mängder som sålts direkt till konsumenterna ska föras dagligen.
3. Uppgifter om djuren
 - djurets eller gruppens identifikationsnummer
 - djurets födelsetid och föräldrar
 - djur som skaffats till gården: säljare, ankomstdatum, omläggningsskedets varaktighet, veterinärmedicinska ingrepp
 - djur som överlåtits från gården: ålder (födelsetid), köpare, avfärdsdatum, för slaktdjurens del vikten (kan uppges också som den köttmängd som djuromgången har resulterat i)
 - djur som dött: datum och förmodad dödsorsak
 - ingrepp som gjorts på djuren.

4. Utfodring

- foder som köpts eller bytts; foderslag och mängd
- foder som producerats på gården; foderslag och mängd
- foder som djuren förbrukat; förbrukat foder och fodertyp (ekologiskt foder, eget omläggningsskede, köpt omläggningsskede, konventionellt)
- dagar då djuren vistats utomhus och gått på bete

5. Läkemedelsbokföring

- förvaringsplatsen för läkemedel
- inköpta läkemedel
- läkemedel till djur: djur/djurgrupp, sjukdom, behandlingsdag, behandlingstid, behandlingsomgång, läkemedelspreparat eller läkemedelssubstans, karenstiden inom ekologisk produktion och vem som sålt läkemedlet.

3 Omläggningsskedet till ekologisk produktion

- På de marker som är avsedda för animalieproduktion iakttas bestämmelserna om omläggning enligt villkoren för växtproduktion. Efter de skiftesvisa omläggningsskedena ska produktionsenhetens hela odlingsareal vara odlad med ekologisk produktionsmetod.
- Det är inte möjligt att skaffa djur från konventionell produktion för uppfödning till köttproduktion (t.ex. svin, nötkreatur, får).
- Omläggningsskedena för djur är de minimitider som djuren ska födas upp ekologiskt innan djuren eller animalieprodukterna får marknadsföras som ekologiskt producerade.
- Omläggningsskedets längd bestäms enligt djurslag och användningssätt.
- Under omläggningsskedet ska animaliska foder, djur samt animaliska produkter som används som livsmedel eller djurfoder marknadsföras som konventionellt producerade.
- Om omläggningsskedet för djur och åkrar som används för foderproduktion påbörjas samtidigt kan omläggningsskedets totala längd i fråga om hela enhetens produktion förkortas till 24 månader. Detta gör det möjligt att under omläggningsskedet avvika från utfodringskraven i samband med ekologisk animalieproduktion. De övriga kraven på produktionsförhållanden måste ändå vara uppfyllda när omläggningsskedet påbörjas.

3.1 Marker avsedda för animalieproduktion

På de marker som är avsedda för animalieproduktion iakttas bestämmelserna om omläggning enligt villkoren för växtproduktion. När planen för omläggningsskedet utarbetas måste man beakta att efter de skiftesvisa omläggningsskedena ska produktionsenhetens hela odlingsareal vara odlad med ekologisk produktionsmetod. Kravet på omläggningsskede och odlingsmetod gäller också sådana marker som inte ingår i växtföljdsplanen, men som förser djuren med foder, till exempel natur- och skogsbeten.

3.1.1 Förkortning av omläggningsskedet för svin eller fjäderfä

Till skillnad från det ovan nämnda får man ansöka om förkortning av omläggningsskedet för betesmarker, rasthagar och rastgårdar som används av svin och fjäderfä. Med tillstånd av NTM-centralen får omläggningsskedet förkortas från två till ett år.

Om aktören kan påvisa (till exempel med ett utlåtande av lantbruksmyndigheten) att produktionsinsatser som är förbjudna inom ekologisk produktion inte har använts på områdena under det senaste året, går det att ansöka om att förkorta omläggningsskedet till sex månader.

För rasthagar eller rastgårdar med fast eller tätt underlag eller andra rasthagar och rastgårdar där djuret inte kan få föda från marken krävs inte något omläggningsskede.

3.2 Djur och animaliska produkter

Begränsningarna för anskaffning av djur och därmed bestämmelserna om omläggningsskede gäller inte djur av ekologiskt ursprung. När det gäller djur av ekologiskt ursprung måste man ändå tillämpa ett omläggningsskede, om djuren måste återföras till omläggningsskedet (till exempel vid för många behandlingsgångar eller till följd av överträdelse av produktionsvillkor).

Om aktören skaffar djur från konventionell produktion måste de nedan fastställda omläggningsskedena följas i fråga om dessa djur. Det går inte att skaffa djur från konventionell produktion för att födas upp till köttproduktion (t.ex. svin, nötkreatur, får). Omläggningsskedena för djur är de minimitider som djuren ska födas upp ekologiskt

innan djuren eller animalieprodukterna får marknadsföras som ekologiskt producerade. Omläggningsskedets längd bestäms enligt djurslag och användningssätt:

- hästdjur och nötkreatur för köttproduktion **12 månader och i vilket fall som helst minst 3/4 av deras livstid**
- får, getter **6 månader**
- svin **6 månader**
- djur som används för mjölkproduktion **6 månader** *
- fjäderfä avsedda för köttproduktion, som är yngre än tre dagar när de kommer till gården **10 veckor****
- fjäderfä avsedda för äggproduktion **6 veckor** *

* Omläggningsskedets längd för animaliska produkter, mjölk och ägg.

** För slaktfjäderfä måste man beakta de artspecifika lägsta slaktåldrarna innan fjäderfäköttet säljs som ekologiskt producerat (7.3).

Djur som har fötts på gården efter att aktören **anmälde sig** till kontrollen kan till sitt ursprung betraktas som ekologiskt uppfödda djur, även om de är avkommor till mödrar som fortfarande befinner sig i omläggningsskedet.

Exempel:

En ekologisk mjölkgård köper en kviga ur konventionell produktion. Kvigan kalvar två månader efter att hon har anlänt till ekogården. Efter kalvningen är kon ännu fyra månader i omställning innan mjölken får säljas som ekologisk. Under dessa fyra månader kan mjölken användas som foder åt kalvarna.

3.2.1 Marknadsföring av animaliska produkter från omläggningsskedet

Under omläggningsskedet ska animaliska foder, djur samt produkter av dem som används som människoföda eller djurfoder marknadsföras som konventionellt producerade. De ovan nämnda produkterna får alltså inte marknadsföras med märkningar som hänvisar till omläggningsskedet.

En animalisk produkt som producerats på gården, som befinner sig i omläggningsskedet och som används som föda för gårdens egna djur kan betraktas som omläggningsskadedjur. Till exempel om mjölk från en ko i omläggningsskedet ges åt kalvar kan mjölken betraktas som omläggningsskadedjur för kalvarna.

3.3 Samtidig omläggning av växt- och animalieproduktionen

Om omläggningen till ekologisk produktion inleds samtidigt för djuren och för de åkrar som används till foderproduktion, kan den sammanlagda längden på omläggningsskedet för hela enhetens produktion förkortas till 24 månader. Undantaget för omläggningstiden tillämpas endast på åkrar, djur och djuravkomma som har befunnit sig på enheten vid omläggningsskedets början. Tillämpningen av undantaget förutsätter en fodersjälvförsörjning på minst 60 procent.

En samtidig omläggning av växt- och animalieproduktionen gör det möjligt att avvika från utfodningskraven för ekologisk animalieproduktion under omläggningen. Övriga krav på produktionsförhållandena måste vara tillgodosedda då omläggningsskedet inleds. Det foder som uppkommer inom enheten får användas som djurfoder i omläggningsskedet, även om mängderna för konventionellt foder respektive omläggningsskadedjur överskrider. Under det första omläggningsskadedjuret är det alltså möjligt att avvika från kraven på konventionellt foder, omläggningsskadedjur och ekologiskt foder. Under det andra året får man avvika från kraven på mängderna omläggningsskadedjur och ekologiskt foder. Det andra året gäller det ändå redan att iaktta kraven för maximala mängder konventionellt producerat foder. När den samtidiga omläggningen av växt- och animalieproduktionen har påbörjats får enbart ekologiskt producerat foder köpas in till enheten. När den 24 månader långa omläggningsperioden är slut ska enheten följa de allmänna villkoren vid utfodringen.

Två år efter att omläggningsskedet påbörjades träder utfodningskraven för ekologisk produktion i kraft utan undantag. Från det ska villkoren i stycke 5 följas.

En omläggningstid om 24 månader tillämpas på de nötkreatur som vistades på enheten då omläggningsskedet inleddes (ersätter kravet på ¾ av livscykeln som ekologiskt uppfödda). När det gäller konventionella nötkreatur som skaffas till enheten i ett senare skede ska kraven på omläggningstid i punkt 3.2 följas. Man måste ändå uppmärksamma att djur eller produkter av dem inte får marknadsföras som ekologiska förrän omläggningstiden om 24 månader gått till ända. Bestämmelsen om helhetsomläggning förutsätter att även om djur som fötts efter omläggningen kan betraktas som ekologiskt uppfödda vad ursprunget beträffar, får varken de eller produkter av dem marknadsföras som ekologiska förrän omläggningsperioden är fullgjord.

4 Djurens ursprung

- Djuren på gården ska komma från ekologisk produktion. Produktionsreglerna ska följas under djurens hela livstid, från födelse till död.
- När aktören börjar med ekologisk animalieproduktion kan han eller hon lägga om gårdens konventionellt uppfödda djur till ekologisk produktion. För dessa djur ska aktören följa omläggningsskedets längd för respektive djurslag och produktionsinriktning.
- Om det inte finns lämpliga ekologiskt uppfödda djur att tillgå får aktören skaffa konventionellt uppfödda djur för avelsändamål.
- Det är tillåtet att skaffa avelshannar från konventionell produktion utan separat tillstånd.

4.1 Huvudregel

Djuren på gården ska komma från ekologisk produktion. Produktionsreglerna ska följas under djurens hela livstid, från födelse till död.

Vid val av raser eller linjer för ekologisk produktion måste man beakta djurens förmåga att anpassa sig till lokala förhållanden, deras vitalitet och motståndskraft mot sjukdomar. Det rekommenderas att man använder lantraser och lantstammar.

Det är förbjudet att använda raser vars individer inte kan fortplanta sig på naturlig väg (betäcka och föda).

4.2 Undantag som gäller anskaffning av konventionellt uppfödda djur

4.2.1 Omläggning till ekologisk produktion

När aktören börjar med ekologisk animalieproduktion kan han eller hon lägga om gårdens konventionellt uppfödda djur till ekologisk produktion. För dessa djur ska aktören följa omläggningsskedets längd för respektive djurslag och produktionsinriktning. Efter omläggningsskedets slut får djur eller animalieprodukter marknadsföras som ekologiskt producerade.

4.2.2 Att bilda en flock eller hjord för första gången

När en flock eller hjord bildas för första gången får aktören i ett halvt års tid skaffa sig konventionellt uppfödda djur med vissa begränsningar. Ett villkor är att det inte finns tillräckligt med ekologiskt uppfödda djur att få och att djuren vid ankomsten till gården uppfyller följande villkor:

- Djuren skaffas i avelssyfte
- Djuren ska födas upp enligt reglerna för ekologisk produktion från och med avvänjningen
- De unga avelsbufflarna är yngre än sex månader
- Kalvarna och fölen är yngre än sex månader
- Lammen och killingarna är yngre än 60 dygn
- Smågrisarna väger mindre än 35 kg.

4.2.3 Exceptionella omständigheter

Med tillstånd av NTM-centralen är det möjligt att skaffa djur från konventionell produktion, om djurdödigheten är stor till följd av sjukdomar eller exceptionella omständigheter. Tillståndet ska inhämtas före anskaffningen av djuren. Aktören ska i första hand skaffa sig ekologiskt uppfödda djur. **För de icke-ekologiskt uppfödda djuren tillämpas den respektive omställningsperioden.**

4.2.4 Anskaffning av avelsdjur

Om det inte finns lämpliga ekologiskt uppfödda djur att tillgå får aktören skaffa konventionellt uppfödda djur för avelsändamål. I så fall får aktören årligen på följande sätt utöka sin ekologiska produktion med djur av honkön som inte har fött avkomma:

- högst 10 procent av antalet fullvuxna häst- och nötdjur
- i enheter med färre än 10 hästar eller nötkreatur högst ett djur per år
- högst 20 procent av antalet fullvuxna svin, får och getter
- i enheter med färre än fem svin, får eller getter högst ett djur per år.

I antalet fullvuxna djur räknas in hannar som används för avel samt hondjur som fött avkomma.

4.2.4.1 Möjlighet till förhöjt procenttal

Med tillstånd av NTM-centralen är det möjligt att höja de ovan nämnda procenttalen till högst 40 procent. Tillstånd får sökas om det gäller någon av följande grunder:

- betydande utvidgning av animalieproduktionen
- byte av ras
- ny form av specialisering inom animalieproduktionen
- djuren som skaffas är av lantras.

Vid ansökan om tillstånd ska aktören ge motiveringar för den planerade åtgärden. Djuren som skaffas ska vara av honkön och inte ha fött avkomma.

När det gäller lantraser får aktören ansöka om förhöjt procenttal, om djuren som skaffas är av en ras som är godkänd att få specialstöd för lantraser. Sådana raser är finsk boskap (västfinsk, östfinsk och nordfinsk ko), finska får, finsk get och finsk häst. Till skillnad från det som nämns ovan behöver ett djur av lantras inte uppfylla kravet på hondjur som inte fött avkomma, utan djuren som skaffas kan också vara hondjur som fött avkomma.

4.2.4.2 Anskaffning av avelshannar

Avelshannar får skaffas från konventionell produktion utan separat tillstånd. Djuren ska födas upp och utfodras enligt villkoren för ekologisk produktion från och med det att de kommit till gården. *Antalet avelshannar ska stå i lämplig proportion till antalet honor i enheten.*

4.3 Undantag som gäller anskaffning av fjäderfä

4.3.1 Anskaffning av konventionellt uppfödda fjäderfän

NTM-centralen kan bevilja tillstånd till anskaffning av konventionellt uppfödda unghöns då en flock ska bildas för första gången eller förnyas, eller då en omstart i driften görs. Tillståndet ska sökas före anskaffningen av fåglarna. Ett villkor för anskaffningen är att det inte finns tillräckligt med ekologiskt uppfödda unghöns att tillgå. Unghöns för äggproduktion och fjäderfän för köttproduktion ska vara yngre än tre dagar då de anländer till gården.

4.3.2 Undantag som gäller konventionella unghöns som är yngre än 18 veckor

Det är emellertid möjligt att frångå ålderskravet på under tre dagars ålder fram till 31.12.2021 i följande fall:

Konventionella unghöns som är yngre än 18 veckor kan tas in i en ekoenhet förutsatt att den konventionella produktionsenheten har följt produktionsanvisningarna för ekologisk produktion när det gäller utfodring och veterinärmedicinsk behandling för dessa unghöns (stycke 5 och 6).

Förutsättningarna för ett anskaffningstillstånd för unghöns är ett skriftligt avtal mellan ekoproducenten och kycklinguppfödaren där kycklinguppfödaren förbinder sig till ekovillkoren. Kycklinguppfödaren och ekoproducenten ska komma överens om att kraven för ekoproduktion uppfylls för uppfödningens omgångens del när det gäller anteckningar, utfodring och veterinärmedicinsk behandling, att anteckningarna överläts till mottagaren tillsammans med uppfödningens omgång och att vid behov tillåta en ekokontroll på gården som föder upp kycklingar om det för tillfället föds upp unghöns avsedda för ekoproduktion. Unghöns som fötts upp enligt de ovan nämnda villkoren behöver inte ytterligare genomgå den 6 veckor långa omlägningsperioden som fastställts för äggproduktionen.

Innan mer exakta villkor för unghönsuppfödning blir klara kan en gård som idkar ekologisk produktion föda upp ekounghöns enligt de ovan nämnda kraven på konventionell uppfödning. Uppfödningen av unghöns som lämpar sig för ekologisk produktion ska med andra ord uppfylla kraven på ekologisk produktion beträffande utfodring och veterinärmedicinsk behandling. Minimikravet på uppfödningförhållandena är att aktören följer gällande djurskyddsbestämmelser. Tillsvidare krävs inte att de särskilda villkor som ekoproduktionen ställer beträffande byggnader eller rastning uppfylls inom unghönsuppfödning

en. I samband med Finlands Fjäderfäförbunds projekt om utvecklandet av rådgivningen om ekoproduktion inom fjäderfäproduktionen utarbetades år 2011 en publikation om skötselrutinerna för konventionella unghöns som föds upp för

ekologisk äggproduktion. Publikationen kan läsas på adressen www.siipi.net.

I enlighet med ursprungskravet ska fåglarna i detta fall skaffas till gården då de är yngre än tre dagar.

5 Utfodring

- Det är inte tillåtet att använda aminosyror och/eller tillväxt- och produktionsfrämjande ämnen (exempelvis koccidiostatika) vid utfodring av djuren.
- Foder som framställts med hjälp av kemiska lösningsmedel är inte tillåtna inom ekologisk produktion (olika slags kross).
- Vid utfodringen av växtätare är fodersjälvförsörjningsgraden minst 60 %.
- Vid utfodringen av svin och fjäderfä är fodersjälvförsörjningsgraden minst 20 %.
- Vid utfodringen av svin och fjäderfä får högst 5 % konventionellt producerade proteinfoder användas under en övergångsperiod som löper ut 31.12.2021.
- En dagsranson kan i medeltal innehålla högst 30 % OML2 -foder. Om allt förbrukat OML2 -foder kommer från den egna gården kan det utgöra 100 % av dagsransonen.
- Av den totala mängd vegetabiliskt foder som ges åt boskapen kan högst 20 % vara OML1 -foder (endast proteingrödor och grovfoder).
- Av torrsubstansen i nötkreaturens, fårens, getternas och hästarnas dagsranson av foder av jordbruksursprung ska minst 60 % vara grovfoder. Grovfoder ska tillsättas dagligen i svinens och fjäderfäns foderransoner.
- Vid utfodring av svin, fjäderfä och hästar är det tillåtet att använda syntetiska vitaminer, för idisslare tilläts syntetiska A-, D- och E-vitaminer.

5.1 Huvudregel

Inom ekoproduktionen är ambitionen att utfodringen ska beakta djurens näringsbehov och välmående. Djuren ska utfodras med ekologiskt producerade foder. Fodret som används ska ha producerats i den egna ekoenheten. Om aktören är tvungen att skaffa ekologiskt producerade foder från något annat ställe än den egna enheten måste de skaffas från en annan gård och/eller ett företag som hör till kontrollsystemet för ekologisk produktion.

Det är inte tillåtet att använda aminosyror och/eller tillväxt- och produktionsfrämjande ämnen (exempelvis koccidiostatika) vid utfodring av djuren. Foder som framställts med hjälp av kemiska lösningsmedel (olika slags kross) är inte heller tillåtna inom ekologisk produktion. Det är förbjudet att tvångsmata djuren.

I detta stycke avser fodrets torrsubstans den torrsubstans som ingår i foder av jordbruksur-

sprung (bortsett från foder från omlägnings-skedet). Till torrsubstansen räknas den torrsubstans som ingår i grov-, kraft- och kompletteringsfoder som ges åt djuren. Fiskmjöl och mineraler som lagts till i fodret räknas inte in i torrsubstansen i foder av jordbruksursprung.

Vid utfodringen av växtätare (nötkreatur, får, getter och hästar) måste fodersjälvförsörjningsgraden vara minst 60 %. Om den egna produktionsenhetens foder inte räcker till kan foder produceras också i samarbete med andra ekologiska gårdar i samma område. När det gäller svin och fjäderfä är självförsörjningsgraden för ekofoder minst 20 %. Om detta inte är möjligt på den egna gården kan ekofodret produceras i samarbete med andra ekogårdar eller foderföretagare i samma område. En foderföretagare är en eller flera fysiska eller juridiska personer som är ansvariga för att livsmedelslagstiftningens krav iakttas vid det foderföretag de övervakar. Av svin- och fjäderfägårdarnas foder kan minst 20 % därmed komma från en lokal aktör som framställer industriella foder i samma område.

5.2 Foder från omläggningsskedet

Som foder från omläggningsskedet betraktas foder som bärgats från åkrar i andra årets omläggningsskede (OML2). Foder som bärgats från åkrar i första årets omläggningsskede betraktas som konventionellt foder. En dagsranson kan i medeltal innehålla högst 30 % OML2 -foder. Om allt förbrukat OML2 -foder kommer från den egna gården kan det utgöra 100 % av dagsransonen.

OML2-fodrets procentandelar beräknas utifrån torrsubstansen i vegetabiliska foder. Granskningssperioden bestäms på följande sätt:

- för djur vars produktiva livscykel överstiger ett år (t.ex. mjölkkor, suggor) är perioden ett år bakåt från kontrolltidpunkten och sträcker sig till föregående granskning.
- Om djurets produktionslivscykel är kortare än ett år (t.ex. slaktsvin) är granskningstiden lika lång som den tid djuret vistas på gården.

5.2.1 Utfodring av ekodjur med grov- och proteinfoder från skiften i första årets omläggningsskede

Till skillnad från det som sagts ovan får högst 20% av den totala mängd vegetabiliskt foder som ges åt boskapen vara foder som bärgats från skiften i första årets omläggningsskede (OML1). För att regeln ska gå att tillämpa måste följande krav uppfyllas; undantaget gäller enbart proteingrödor (ärt, bondeböna, sötlupin, ryps, raps, blandgröda) och grovfoder:

- betesmarken eller foderskiftena hör till den egna ekoenheten/gården
- skiftena är antingen permanenta betesmarker eller också växer det fleråriga foderväxter eller proteingrödor på dem
- betesmarken eller foderskiftena har inte ingått i gårdens ekoenhet under de fem tidigare åren – undantaget kan således inte användas för att då och då flytta över gårdens skiften till konventionell produktion.

Evira bedömer att en blandgröda är en gröda vars fröblandning huvudsakligen (över hälften) har bestått av proteinväxter (ärt, bondeböna, sötlupin, ryps, raps).

Grovfoderskörden eller proteinskörden från de ovan nämnda skiftena får utnyttjas på följande sätt:

- betesgång
- bärgning av skörden från fleråriga foderväxter (vallar)
- bärgning av skyddssäd till helsädesensilage i samband med anläggandet av flerårig vall.
- skörda proteinväxterna

Skörden från skiften i första årets omläggningsskede får inte utnyttjas utan förbindelse till produktion av flerårig grovfoderväxtlighet eller pro-

teingrödor. Till exempel följande växter som odlas till foder uppfyller inte kravet på flerårigt foder:

- skyddssäd som tröskas
- rena spannmålsbestånd som helsädesensilage
- snabbvallar/-betesmarker.

Procentandelarna räknas ut årligen på basis av torrsubstanshalten i vegetabiliska foder. Om gården också använder OML2-foder måste man beakta att den sammanlagda mängden OML1- och OML2-foder inte får överstiga den maximala mängden OML2-foder. Den maximala mängden foder från andra årets omläggningsskede är beroende av om allt OML2-foder som använts är producerat på den egna gården eller om det används foder som skaffats annanstans ifrån. Foder från första årets omläggningsskede "förbrukar" alltså den maximala andelen OML2-foder.

5.3 Grovfoder

Grovfoder är vallfoder, betesgräs, blast, halm av stråsåd, gräsmjöl (dock inte som enda grovfoder) och rotfrukter till foder (dock inte potatis).

Uppfödningen av nötkreatur, får, getter och hästar ska enligt väderförhållandena basera sig så långt som möjligt på betesgång och utnyttjande av bete vid utfodringen.

Av torrsubstansen i nötkreaturens, fårens, getternas och hästarnas dagsranson av foder av jordbruksursprung ska minst 60 % vara grovfoder (färskt, torkat eller lufttätt konserverat). Hos nötkreatur ska kravet följas från och med 6 månaders ålder.

För djur som hålls för mjölkproduktion kan grovfodrets andel minskas till 50 % under de tre första månaderna av laktationen. Om aktören vill göra på så sätt ska den ändrade utfodringen beskrivas i djurskötselplanen.

5.4 Ensilage

Med ensilage avses foder som framställts med en lufttät konserveringsmetod. Tillsatser som får användas vid ensilageframställning anges i Kommissionens förordning (EG) Nr 889/2008 i bilaga VI 1 e.

5.5 Utfodring av ungdjur

Ungdjurens foderstat ska innefatta naturlig mjölk i minst:

- 3 månader för nötkreatur och hästar
- 8 veckor för getter
- 45 dagar för får

- 40 dagar för svin.
Kalvar, föl, lamm, killingar och smågrisar ska i första hand ges modersmjölk eller mjölk från samma djurslag. Mjölk från ett annat djurslag är ett andrahandsalternativ.

Om modersmjölk eller naturlig mjölk för de ovan nämnda ungdjuren inte finns i tillräckliga mängder eller saknas helt, kan de utfodras med dricksfoder vars sammansättning uppfyller kraven på ekologiskt foder. Aktören ska ta reda på att dricksfodret lämpar sig för utfodring av ekologiska djur.

Om det är nödvändigt att ge kalvar, föl eller lamm tilläggsutfodring med dricksfoder från konventionell produktion, till exempel om modern dör eller överger sin avkomma, förlorar djuret sin ekologiska status. Innan djuret eller produkter av det får marknadsföras som ekologiskt producerade måste djuret genomgå ett omlägnings-skede som kan inledas när djurets utfodring uppfyller kraven för ekologisk produktion. Detta garanteras bäst genom att påbörja omlägnings-skedet först när man slutat ge konventionell dricksfoder.

Smågrisar kan tillsvidare utfodras med dricksfoder av konventionellt ursprung. I så fall ska det konventionella fodret hållas inom ramen för de mängder som är tillåtna i djurets foderstat (högst 25 % av den dagliga givan, högst 5 % av den årliga foderförbrukningen). Om djuret måste utfodras med en större mängd dricksfoder av konventionellt ursprung förlorar djuret också i detta fall sin ekologiska status.

5.6 Fjäderfä och svin

Grovfoder ska ingå i fjäderfäns och svinens dagliga fodergiva.

5.7 Andra tillåtna foderråvaror

5.7.1 Konventionellt producerade vegetabiliska foderråvaror

Ännu under en övergångsperiod 1.1.2012 - 31.12.2021 får man ge konventionellt proteinfoder i begränsad mängd (5%) åt svin och fjäderfä.

5.7.2 Ekologiskt producerade vegetabiliska foderråvaror

Ekologiskt producerade växtbaserade foderämnen får användas utan begränsningar.

5.7.3 Animaliska foderråvaror

Ekoförordningen begränsar inte användningen av ekologiskt producerade animaliska foderråvaror. På ekogårdar får sådana användas inom ramar för övrig lagstiftning (t.ex. TSE-förordningen,

biproduktförordningen). Inom ekoproduktion är det tillåtet att använda fiskmjöl som kommer från hållbart fiske (producerat i EU- och EES-länder). Fiskmjöl betraktas inte som en ingrediens av jordbruksursprung.

5.8 Andra tillåtna ämnen

5.8.1 Mineralfoder

Tillåtna mineraler och spårämnen anges i Kommissionens förordning (EG) Nr 889/2008 i bilagorna V och VI.

5.8.2 Vitaminer

Inom ekologisk produktion försöker man tillgodose djurens vitaminbehov genom naturliga vitaminkällor. Möjligheten att använda syntetiska vitaminer har fastställts enligt djurslag:

- vid utfodring av svin, fjäderfä och hästar tillåts användning av syntetiska vitaminer
- åt idisslare tillåts syntetiska A-, D- och E-vitaminer.

5.8.3 Andra ämnen

Tillåtna zootekniska tillsatser är alla enzymer och mikroorganismer som är godkända att användas i foder inom EU. Det enda kravet i fråga om ekoproduktion är att dessa tillsatser inte har framställts av genetiskt modifierade organismer (gmo) eller av produkter som har framställts av eller med hjälp av genetiskt modifierade produkter. I sin anvisning om ekofoder har Evira meddelat att i fråga om sådana potentiella preparat av gmo-ursprung ska ekoföretagaren ordna med en skriftlig försäkran där säljaren intygar att genteknik inte använts vid produktionen av tillsatser. Inom EU ska genetiskt modifierade foder märkas, men märkningsskyldigheten gäller inte tillsatser. Av den orsaken är en ytterligare försäkran av aktören motiverad när det gäller tillsatser. Tillsatserna som är tillåtna inom ekoproduktion framgår av Kommissionens förordning (EG) Nr 889/2008 i bilaga VI till förordningen.

5.9 Undantag

5.9.1 Undantag för användning av konventionellt proteinfoder vid utfodring av enkelmagade djur under en övergångsperiod fram till 31.12.2021

Vid utfodring av svin och fjäderfä får man använda högst 5 % konventionellt producerade proteinfoder. Foderprocentandelarna beräknas på basis av fodrets torrsubstanshalt och användningen granskas i 12-månadersperioder. Övergångsperioden för konventionella foder upphör 31.12.2021.

Räknat utifrån dagsrationen får andelen konventionella foder inte överstiga 25 % av fodrets torrsbstanshalt.

Konventionellt foder får användas inom ramen för de ovan nämnda gränserna, om det visar sig vara omöjligt för aktören att få tag på enbart ekologiskt foder.

5.9.2 Undantag som gäller särskilda nödsituationer

Livsmedelssäkerhetsverket kan för en begränsad tid och i bestämda områden tillåta att enskilda aktörer får använda konventionellt foder åt djuren. Tillståndet kan beviljas om foderskörden går förlorad eller om det fastställs begränsningar för produktionen i synnerhet på grund av att väderförhållandena är exceptionella, en smittsam sjukdom bryter ut, giftiga ämnen orsakar kontamination eller en eldsvåda inträffar.

Tillstånd ska sökas direkt hos Livsmedelssäkerhetsverket med Ekokontrollblankett 9b. Som bilaga till ansökan lämnas följande utredningar:

- en utredning av att skörden eller lagren gått förlorade
- anmälan om skördeskada, anmälan skall vara bekräftad av kommunens landsbygdsförvaltning under pågående skörd, och det skall framgå vad skördeskadan beror på och hur omfattande den är (vilka grödor och vilka skiften)
- kopia av den aktuella balansräkningen i lagerbokföringen
- en utfodringsplan som visar hur fodret används under den period för vilken undantaget söks.

Beviljandet av undantag förutsätter att aktören för särskilt noggrann journal över djurens utfodring under den tid undantaget varar.

6 Förebyggande av sjukdomar och veterinärmedicinska behandlingar

- Om ett djur insjuknar eller skadar sig ska det omedelbart få korrekt vård.
- För medicinering av djur får användas bara sådana läkemedelspreparat som är godkända för användning åt produktionsdjur i Finland. Endast läkemedelspreparat som ordinerats av veterinär får finnas på gården.
- Inom ekologisk produktion är karenstiden för alla animaliska livsmedel dubbelt så lång som den normala karenstiden.
- Ett djur vars produktiva livscykel överstiger ett år (t.ex. mjölkkor, suggor, hästar) kan behandlas med läkemedelspreparat tre gånger under 12 månader. Ett djur som behandlats fyra gånger under 12 månader anses vara konventionellt uppfött, och det måste inleda omläggningsskedet från början.
- Ett djur vars produktiva livscykel understiger ett år (t.ex. slaktsvin och slaktfjäderfä) kan behandlas med läkemedelspreparat på godtagbart sätt en enda gång under sin livstid. Efter den andra behandlingsomgången måste djuret inleda omläggningsskedet från början.
- Till läkemedelsbehandlingarna räknas inte parasitbekämpning, vaccinationer eller medicinsk behandling i samband med obligatoriska sjukdomsbekämpningsprogram.

Vid ekologisk animalieproduktion betonas betydelsen av förebyggandet av sjukdomar. Djurens välbefinnande och hälsa gynnas genom att:

- välja djurraser och djurstammar som lämpar sig för ekologisk produktion
- sköta djuren i överensstämmelse med djurarten
- använda högklassiga foder
- göra det möjligt för djuren att rastas regelbundet och gå på bete sommartid
- undvika alltför stor djurtäthet och de problem som detta orsakar för djurens hälsa.

När djuret mår bra förbättras dess motståndskraft och naturliga immunförsvar. På så sätt kan man förebygga infektioner och motverka att djuren insjuknar.

Om djuret trots allt insjuknar eller skadar sig måste det omedelbart få korrekt vård. Vid behov ska djuret isoleras i ett utrymme som lämpar sig för vård av djur. Djurets välbefinnande och omständigheter ska kontrolleras tillräckligt ofta.

6.1 Användning av veterinärmedicinska läkemedel

Inom ekologisk animalieproduktion ska följande regler följas i fråga om användningen av veterinärmedicinska läkemedel:

- För medicinering av djur får användas bara sådana läkemedelspreparat som är godkända för användning åt produktionsdjur i Finland.
- Halten av läkemedelssubstanser i de homeopatiska eller antroposofiska preparat som ges åt produktionsdjur ska vara mindre än 1/10 000 (D4).
- Det är förbjudet att använda läkemedelspreparat i förebyggande syfte, fränsett fytoterapiprodukter och homeopatiska produkter (om preparatet har registrerats i Finland). Läkemedelspreparat som har ordinerats av veterinär betraktas inte som förebyggande behandlingar .
- På gården får sålunda finnas endast sådana läkemedelspreparat som har ordinerats av veterinär. Till exempel parasitläkemedel ska ha ordinerats av veterinär.

- Ämnen som är avsedda att stimulera tillväxt och produktion (också antibiotika, koccidios-tatika och andra tillväxtfrämjande preparat) är förbjudna.
- Användningen av hormoner och motsva-rande ämnen för reglering av fortplantningen (t.ex. synkronisering av brunster) eller för andra ändamål är förbjuden. Användning av hormoner till enskilda djur som veterinärbe-handling är dock tillåten.
- Sådana veterinärmedicinska behandlingar och behandlingar av byggnader, anordningar eller redskap som den nationella lagstiftning-en föreskriver som obligatoriska är tillåtna. Vid tidpunkten för utgivning av denna anvis-ning finns inga sådana obligatoriska åtgärder i Finland.
- Vaccinationer är tillåtna (immunologiska veterinärmedicinska läkemedel).
- Efter den sista behandlingsgången måste man iaktta den karenstid som angetts för lä-kemedelspreparatet i dess försäljningstill-stånd eller som föreskrivits av veterinären, innan produkter från det berörda djuret får överlåtas som livsmedel.
- Inom ekologisk produktion är karenstiden för alla animaliska livsmedel dubbelt så lång som den normala karenstiden. Om karensti-den för ett preparat är 0 dygn är karenstiden 0 dygn också inom ekologisk produktion ($2 \cdot 0$ dygn = 0 dygn).

Man måste föra bok över medicineringen av djuren. Av bokföringen ska framgå:

- var läkemedlen förvaras
- läkemedel som köpts till gården
- läkemedel som använts åt djuren: djur/djurgrupp, sjukdom, behandlingsdatum, behandlingstid, behandlingsgång, läkeme-delspreparat eller läkemedelssubstans, ka-

renstiden för ekologisk produktion och vem som sålt läkemedlet.

Läkemedelsbokföringen ska gå att verifiera på gården vid kontrolltidpunkten. De behandlade djuren eller djurgrupperna ska tydligt kunna iden-tifieras under karenstiden.

6.2 Begränsningar för användningen av veterinärmedicinska läkemedel

Ett djur vars produktiva livscykel överstiger ett år (t.ex. mjölkkor, suggor, hästar) kan behandlas med läkemedelspreparat tre gånger under 12 månader. Om det blir nödvändigt att behandla djuret med läkemedelspreparat fyra gånger under 12 månader, kan djuret inte längre anses lämpa sig för ekoproduktion. Ett djur som behandlats fyra gånger under 12 månader anses vara kon-ventionellt uppfött, och det måste inleda omläg-gningsskedet från början.

Ett djur vars produktiva livscykel understiger ett år (t.ex. slaktsvin och slaktfjäderfä) kan mediciner-as på godtagbart sätt en enda gång under sin livstid. Efter den andra behandlingsgången måste djuret inleda omläggningsskedet på nytt.

Omläggningsskedets längd nämns i punkt 3.2.

Som behandlingsgång betraktas alla läkeme-delsbehandlingar som ges i samband med ett sjukdomsfall, förutsatt att det är fråga om be-handling av samma sjukdom. Granskningspe-rioden är 12 månader räknat bakåt från den sen-aste behandlingsgången.

Till de ovan nämnda läkemedelsbehandlingarna räknas inte parasitbekämpning, vaccinationer eller medicinsk behandling i samband med obli-gatoriska sjukdomsbekämpningsprogram.

7 Praxis i samband med djurskötseln

- Inom ekologisk produktion ska man följa djurskyddsbestämmelserna, om inte dessa anvisningar innehåller strängare krav.
- Inseminering är tillåten, men andra former av konstgjord befruktning såsom embryotransplantation och kloning är förbjudna.
- Bortsett från märkning av djur bör man inom ekologisk animalieproduktion undvika att utföra rutinmässiga ingrepp på djur.
- Suggor ska hållas i grupp utom i slutet av dräktighetstiden och under digivningen.
- Vid uppfödning av fjäderfä bör man prioritera långsamt växande raser eller linjer.

7.1 Fortplantningsmetoder

Naturliga metoder används för fortplantning av ekologiskt uppfödda djur. Inseminering är tillåten, men andra former av konstgjord befruktning (såsom embryotransplantation och kloning) är förbjudna. Vid inseminering är det inom ekologisk produktion tillåtet att använda könssorterad sperma och/eller sperma från tjurar som har sitt ursprung i embryotransplantation.

7.2 Ingrepp som utförs på djur

Inom ekologisk animalieproduktion ska man följa djurskyddsbestämmelserna, om inte dessa anvisningar innehåller strängare krav. De förhållanden under vilka djuren hålls, skötselrutinerna och valet av lämpliga raser bidrar till att minska eller helt eliminera ingrepp som är smärtsamma för djuren.

Bortsett från märkning av djur bör man inom ekologisk animalieproduktion undvika att utföra rutinmässiga ingrepp på djur. Följande ingrepp är tillåtna, om de utförs av säkerhetsskäl eller om avsikten med dem är att från fall till fall förbättra djurets hälsa, välmående eller hygien.

Inom ekologisk produktion är följande ingrepp tillåtna:

- perforation, klippning och tatuering av öronen hos svin, nötkreatur, får, getter och andra produktionsdjur samt applicering av öronmärke och injicering av mikrochip på djuren och märkning av ovan nämnda djur på något annat sätt, när åtgärden utförs av

en kompetent person och orsakar kortvarig och lindrig smärta,

- tatuering av hästar när åtgärden utförs av en veterinär eller under tillsyn av en sådan, injicering av mikrochip på hästar när åtgärden utförs av en kompetent person samt frysmärkning av hästar när åtgärden utförs av en kompetent person,
- kastrering av grisar som är högst sju dagar gamla genom en öppen kirurgisk metod, utan att vävnader slits sönder, när åtgärden vidtas av en kompetent person. Minimikravet för kastrering av grisar inom ekoproduktionen är adekvat smärtlindring genomförd under bedömning av en veterinär.
- kastrering av får som är yngre än sex veckor gamla med Burdizzotång när åtgärden vidtas av en kompetent person.
- klippning eller slipning av vassa hörntandspetsar hos grisar som är högst sju dagar gamla, om skador på suggornas spenar förekommer på djurhållningsplatsen. Ingreppet ska utföras av en kompetent person med hjälp av en ändamålsenlig tång eller slipapparat på ett sätt som lämnar en oskadad och jämn tandyta. Klippning eller slipning av hörntänder får inte ske rutinmässigt. Innan ingreppet utförs ska man försöka hindra uppkomsten av spenskadorna genom förbättrad skötsel och genom att se över djurhållningsmetoderna i fråga om grisarna.

Följande ingrepp är tillåtna endast om de utförs av en veterinär med användning av adekvat anestesi och smärtlindring:

- avhorning av nötkreatur, får och getter genom kirurgi samt förstöring av hornanlaget (tillståndspliktig). Förstöring av hornanlaget hos djur som är yngre än fyra veckor är tillåten endast genom kall- eller varmbränning. Förstöring av hornanlaget hos djur som är äldre än fyra veckor är tillåten genom kall- eller varmbränning eller genom kirurgi.
- kastrering av getter, hästar och nötkreatur, av smågrisar som är äldre än en vecka och av får som är äldre än 6 veckor.
- insättning av nosring hos nötkreatur.

Med en kompetent person avses en person som har tillräckliga kunskaper i den teknik som används för att utföra ingreppet och tillräcklig skicklighet i att utföra ingreppet. De redskap och anordningar som används vid ingrepp på djur ska vara lämpliga för ändamålet, rena och funktionsdugliga.

Anteckningar om utförda ingrepp ska göras i bokföringen över antingen djur eller medicinsk behandling, beroende på ingreppets natur.

7.2.1 Andra krav

Suggorna ska hållas i grupp utom i slutet av dräktighetstiden och under digivningen.

Inom ekologisk produktion är det förbjudet att:

- föda upp djur med en foderstat eller under förhållanden som kan orsaka anemi.
- föda upp kalvar som är äldre än en vecka i ensamboxar.
- hålla svin i flervåningsboxar eller flervåningskättrar.

7.3 Lägsta slaktålder för fjäderfä

Vid uppfödning av fjäderfä bör man prioritera långsamt växande raser eller linjer. Som långsamt växande djurmaterial kan betraktas kycklinglinjer vars genomsnittliga dygnstillväxt är högst 35 g/dygn. För kalkoner kan raser eller linjer vars genomsnittliga dygnstillväxt är högst 90 g/dygn betraktas som långsamt växande. Om aktören inte använder långsamt växande fjäderfälinjer måste följande lägsta slaktåldrar tillämpas vid uppfödningen:

- 81 dygn för kycklingar
- 49 dygn för pekingankor*
- 94 dygn för pärlhöns
- 100 dygn för kalkonhöns

- 140 dygn för kalkontuppar och stekgäss
- 150 för kastrerade tuppar (kapuner).

* Obs! För pekingankor som anskaffats från konventionell produktion är omlägningskedet minst 10 veckor.

7.4 Transport

Vid transport av djur ska man följa djurskyddsbestämmelserna (lag om transport av djur 1429/2006 och rådets förordning (EG) 1/2005 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97).

Djuren ska transporteras så kort tid som möjligt. Djuren ska lastas och lossas utan att tillgripa elektriska hjälpmedel och tvång. Det är förbjudet att använda lugnande allopatiska läkemedel före eller under transporten.

Vid transport av levande djur ska man förhindra att djuren sammanblandas med konventionellt uppfödda djur. Djuren ska märkas individuellt eller transporteras som enhetliga partier i separata avdelningar av ett fordon, och då ska transporten antecknas i handlingarna.

7.5 Identifiering av animaliska produkter

Djuren på en gård ska kunna identifieras individuellt eller per omgång. Djuren på gården ska motsvara de djurantal som uppgetts i bokföringen.

Om köparen så kräver ska produkten alltid åtföljas av en överensstämmelseförsäkran om att produkten är ekologisk. Försäkran ska vara undertecknad av den som överlåter produkten. *Evira rekommenderar att försäkran alltid ska begäras när ett djur skickas till slakt.* Av försäkran ska följande uppgifter om djuret framgå:

- nötkreatur: EU-signumet för var och en individ
- svin: gårdens tatueringsnummer och antalet djur
- får och getter: EU-signumet för var och en individ.

De allmänna kraven för transport av ekoprodukter beskrivs i publikationen "Ekologisk produktion 1, Allmänna villkor och villkor för växtproduktion".

8 Djurstallar

- Fönsterytan eller ytan av något annat ljusgenomsläppligt material i väggarna och/eller taket borde utgöra minst 5 % av djurstallets golvyta.
- Av den golvyta som djuren kan använda ska andelen helt golv utgöra minst ½ av de fastställda minimikraven i djurstallar för nötkreatur, svin, får och getter och minst 1/3 av de fastställda minimikraven i fjäderfästallar.
- Det är förbjudet att hålla djuren uppbundna och att hålla djuren i boxar där de inte kan vända sig.
- Små gårdar kan ansöka om undantag hos NTM-centralen för att hålla nötkreatur uppbundna. Tillstånd kan beviljas om antalet nötkreatur på gården är högst 30 djurenheter.
- Ett födande djur får inte hållas uppbundet.
- Grisningsboxar får inte användas.

Djurhållningsplatsen ska vara tillräckligt rymlig, ljus, ren, säker och ge djuren tillräckligt skydd. Respektive djurslags behov bör också beaktas på djurhållningsplatsen. Faktorerna i samband med djurens välbefinnande bestäms bland annat enligt djurslag, ras, ålder, kön och uppfödningssomgångens storlek.

Ett djur får inte lämnas utan vård eller överges. Alla djur måste få lämplig föda och dryck och de måste enkelt komma åt utfodrings- och vattningssplatserna.

Djuren måste ha tillräckligt med utrymme att stå i naturlig ställning, vända sig och lätt kunna lägga sig så att alla djur ryms att ligga ner samtidigt. Djuret måste också kunna vårda sin kropp och utföra andra naturliga rörelser som är utmärkande för arten.

8.1 Förhållandena på djurhållningsplatsen

Ventilationen, lufttemperaturen, luftens relativa fuktighet, halterna av gaser och dammnivån ska hållas på nivåer som inte är till skada för djuren. De rekommenderade gränsvärdena fastställs i djurskyddsbestämmelserna. Det ska finnas tillräckligt med frisk luft och dagsljus i byggnaderna.

8.2 Allmänna krav för alla byggnader

8.2.1 Minimikrav för utrymme inomhus och utomhus (m²/djur)

Minimiytorna för utrymmen för inomhusuppfödning och för rastgårdar utomhus framgår av Tabellerna 2 och 3. *Till den golvyta som djuren förfogar över räknas den del av stallet där djuren kan stå och röra sig fritt. Den del av stallet där foder- och drickanordningar eller andra konstruktioner förhindrar att djuren står, går eller rör sig, räknas inte med i minimi-arealen. Minimiarealen för olika djurarter framgår ur tabellerna 2 och 3.*

De krav på uteplatser som anges i tabellerna gäller sådana rastgårdar utomhus dit djuren har fritt tillträde från utrymmena inomhus. Om uteplatserna ligger åtskilt från utrymmena inomhus är kraven på uteplatsen minst lika stora som kraven på utrymmet inomhus, om inte kravet på uteplatsen enligt Tabell 2 är större än kravet på inomhusplatsen. Kraven på uteplatser för fjäderfä anges i punkt 9.6.

När man bygger och underhåller rastgårdar och rasthagar för djur ska miljöbelastningen och djurens välbefinnande beaktas. Djurtätheterna ska vara tillräckligt låga så att marken inte trampas till och växtligheten slits för mycket. Behovet att skydda yt- och grundvatten måste också beaktas tillräckligt i samband med placering och skötsel av rastgårdar för husdjur.

Kraven på och byggandet av rasthagar och rastgårdar beskrivs närmare i miljövårdsbestämmelserna för jordbruk, jord- och skogsbruksministeriets byggnadsbestämmelser och bygganvisningar (JSM-BBA C 4) samt miljöministeriets anvisning om miljövården i samband med husdjursskötsel (30.9.1998 eller nyare upplagor).

8.2.2 Fönsteryta

I tillämpningsförfordningens artikel 10 konstateras, att "Byggnaden ska ha god naturlig ventilation och medge mycket dagsljusinsläpp." *Eviras tolkning är, att dagsljusinsläpp behöver inte bara ske via fönster. För att ett stall med fönster eller ljusinsläpp placerade längs väggarna ska anses medge mycket dagsljusinsläpp rekommenderas att ytan för dagsljusinsläpp motsvarar cirka 5 procent av golvytan. Sker ljusinsläpp via taket och ger en jämn spridning av dagsljus i byggnaden kan en lägre procentandel accepteras.*

8.2.3 Andelen helt golv av golvytan

Av den golvyta som djuren förfogar över ska andelen helt golv utgöra:

- minst 1/2 av de i Tabell 2 fastställda minimikraven i djurstallar för nötkreatur, svin, får och getter
- minst 1/3 av de i Tabell 3 fastställda minimikraven i fjäderfästallar.

8.3 Krav på djurstallar för nötkreatur, svin, får, getter och hästar

8.3.1 Djurstallar

Golven i djurstallarna får inte vara hala. Minst hälften av den minsta golvyta som djuren förfogar över ska bestå av helt golv, dvs. inte utgöras av spalt eller nåt (Tabell 2). Djuren ska ha en bekväm, ren och torr ligg- och viloplatz som är tillräckligt stor. Ligg- och viloplatsen ska bestå av helt golv och ha en ströad bädd där alla djur rymmer att ligga ner samtidigt. Som strö används halm eller annat naturmaterial.

8.3.2 Uppbindning av djur

8.3.2.1 Huvudregel

Det är förbjudet att hålla djur uppbundna med bindslen och att hålla djur i burar där de inte kan vända sig.

Ett födande djur får inte hållas uppbundet. Grisningsboxar får inte användas.

8.3.2.2 Undantag som gäller uppbinding

Enskilda djur

Enskilda djur får bindas upp tillfälligt av säkerhetsskäl, veterinärmedicinska orsaker eller orsaker som har samband med djurets välmående. De situationer då det finns behov att tillfälligt binda upp ett djur, t.ex. för inseminering, beskrivs i djurskötselplanen.

En kalv får bindas upp bara för utfodring eller någon annan skötselåtgärd. Kalven får vara uppbunden högst en timme i sträck.

Uppbinding av nötkreatur på små gårdar

Små gårdar kan ansöka om tillstånd hos NTM-centralen att hålla nötkreatur uppbundna. Tillstånd kan beviljas om antalet nötkreatur på gården är högst 30 djurenheter räknat enligt Tabell 1.

Undantag kan beviljas för uppbinding av över sex månader gamla kvigor, kor och avelstjurar som föds upp för mjölkproduktion och/eller dikoproduktion. Tillstånd kan inte beviljas för nötkreatur som används för köttproduktion.

På sommaren måste djuren komma ut på bete dagligen. Vintertid måste djuren komma ut minst två gånger per vecka (i en rasthage eller en rastgård).

Uppbundna djur ska ha bås som är så långa och breda att nötkreaturen kan stå och ligga ner på ett jämnt underlag. Underlaget ska vara helt och ströat.

Om verksamheten inte längre uppfyller grunderna för beviljande av tillstånd eller de krav som bestämts eller föreskrivits med stöd av tillämpningsförfordningen, till exempel om antalet nötkreatur överstiger 30 djurenheter, annulleras det beviljade tillståndet.

8.4 Krav på djurstallar för fjäderfä

Kommissionen fortsätter beredningen av produktionsvillkor för uppfödning av ekologiska kycklingar. Innan dessa krav fogas till tillämpningsförfordningen gäller kraven i punkt 8.4 tills vidare inte under 18 veckor gamla unghöns som är avsedda för äggproduktion och som föds upp på en ekoenhet.

8.4.1 Huvudregel

Det är förbjudet att föda upp fjäderfä i burar.

Dagsljus får kompletteras med artificiellt ljus för att ge högst 16 timmar ljus per dag. Den sammanhängande nattvilan utan artificiellt ljus måste vara minst 8 timmar.

Om fjäderfä inte har möjlighet till daglig utevistelse, exempelvis vintertid eller under tiden för sådana restriktioner som fastställts på basis av gemenskapslagstiftningen, ska fåglarna ha ständig tillgång till grovfoder i tillräckliga mängder och material med vilka fjäderfä kan tillgodose sina naturliga beteendebeständigheter.

Vattenfåglar ska alltid ha tillgång till vatten att tvätta sig i. Sommartid ska vattenfåglarna ha möjlighet att simma.

8.4.2 Byggnader för fjäderfä

Byggnader för fjäderfä ska uppfylla följande minimikrav:

- Minst en tredjedel av den totala golvytan ska bestå av helt golv, dvs. inte utgöras av spalt eller nät, och vara täckt med strö, t.ex. halm, spån, sand eller torv.
- I byggnader avsedda för värphöns ska en tillräckligt stor del av den golvyta som är tillgänglig för hönsen vara användbar för uppsamling av hönsspillningen.
- Höns och pärlhöns ska ha sittpinnar av en storlek och ett antal som motsvarar gruppens och fåglarnas storlek. Sittpinnarnas mått ska motsvara gruppens och fåglarnas storlek. Minimikraven för sittpinnarnas längd anges i Tabell 3. Utfodringsrör och vattenledningar räknas inte in i sittpinnarnas längd.
- Byggnaderna ska vara försedda med in- och utgångshål av lämplig storlek för fåglarna, och dessa hål ska ha en sammanlagd längd av minst fyra meter per hundra kvadratmeter av den byggnadsyta som är tillgänglig för fåglarna.
- Byggnaderna ska vara uppförda på ett sätt som ger alla fåglar lätt tillgång till rastgårdar utomhus.

Om fåglarna tar sig in och ut via s.k. terrasser, kan öppningar mellan terrassen och uteplatsen betraktas som in- och utgångshål. Öppningarna mellan inomhusutrymmena i fjäderfäbyggnaden och terrassen räknas då inte in i in- och utgångshålens sammanlagda bredd, men dessa öppningar ska ändå uppgå till minst en meter (1 m)

per 100 kvadratmeter av den byggnadsyta som är tillgänglig för fjäderfä.

Storleken på enskilda hål ska dimensioneras enligt fåglarnas storlek, åtminstone i enlighet med djurskyddsbestämmelserna. I golvhönshus varifrån fåglarna har möjlighet att gå ut ska en enskild öppning vara minst 35 cm hög och 40 cm bred.

8.4.3 Maximalt antal fåglar

I respektive fjäderfäbyggnad får det finnas högst:

- 4800 kycklingar
- 3000 värphöns
- 5200 pärlhöns
- 4000 honor av pekingankor
- 3200 hanar av pekingankor eller andra ankor
- 2500 gäss eller kalkoner.

Som en fjäderfäbyggnad kan man definiera en sådan del av en byggnad (avdelning) som har fasta mellanväggar. Det får finnas stängda luckor eller dörrar i mellanväggen. Avdelningen ska ha egen separat ventilation. Avdelningarna kan ha gemensam utrustning för utfodring, ägguppsamling och utgödslingssystem.

Den sammanlagda användbara ytan i de byggnader för köttfjäderfä som hör till en enskild produktionsenhet får inte överstiga 1600 kvadratmeter.

Av hälsoskäl bör byggnaderna hållas tomma efter varje omgång av fjäderfä. Under denna tid ska byggnaderna jämte anordningar rengöras och desinficeras. Djurstallarna kan rengöras endast med sådana ämnen som nämns i bilaga VII till verkställighetsförordningen.

8.5 Rengöring av djurstallarna

Genom att sköta om den allmänna hygien i djurstallet kan man hålla gnagare och insekter på avstånd från byggnadens omgivning.

Endast de ämnen som ingår i bilaga VII till tillämpningsförordningen får användas för rengöring och desinfektion av utrustning som används i djurstallarna och vid djurhållningen.

För bekämpning av insekter och andra skadedjur i djurstallar och utrustning som används i djurhållningen får man endast använda ämnen som anges i bilaga II till tillämpningsförordningen samt registrerade ämnen för bekämpning av gnagare (endast ämnen som används i fällor).

9 Utevistelse

- Under betesperioden måste alla nötkreatur dagligen komma ut på bete.
- För tjurar som är äldre än ett år får man avvika från beteskravet på så sätt att de åtminstone måste få vistas i en rasthage eller rastgård varje dag. I detta fall förutsätts daglig utevistelse vintertid.
- Nötkreatur som används för köttproduktion får hållas inomhus i slutet av gödningen. Inomhusperioden kan utgöra högst 1/5 av djurets livstid och i samtliga fall högst 3 månader.
- Svin ska ha tillgång till rastgårdar eller rasthagar utomhus eller till betesmark åtminstone från maj till oktober.
- Fjäderfä ska ha tillgång till rastgårdar utomhus alltid när väderförhållandena medger det, åtminstone från maj till oktober.
- När fjäderfä inte har möjlighet till daglig utevistelse ska de ha ständig tillgång till tillräckliga mängder grovfoder och passande material som gör att deras etologiska behov kan tillgodoses.

9.1 Krav på utevistelsen

Djur som sköts ekologiskt ska kunna komma ut på bete eller i en rasthage eller rastgård utomhus. Djuren måste kunna komma ut alltid när det är möjligt med tanke på väderförhållandena eller markens skick.

I södra Finland varar betesperioden normalt från början av juni till slutet av september. I norra Finland är betesperioden ungefär en månad kortare.

Artikel 14 i tillämpningsförfordningen konstaterar att rastgårdar utomhus får vara delvis övertäckta. *Eviras tolkning av saken är att rastgårdar och rasthagar utomhus får vara övertäckta, men endast delvis, till högst 75 % av ytan. Väggarna ska vara öppna på så sätt att bara bärande konstruktioner, nödvändiga stängsel och eventuella fågel- eller vindnät är tillåtna. Djurstallar med tre väggar uppfyller inte kravet på rastgård eller rasthage utomhus, utan de betraktas som inomhusutrymmen.*

Allmänna undantag från kraven på utevistelse

A. Djurens möjlighet till utevistelse vintertid

Det går att avstå från utevistelse för nötkreatur, får och getter vintertid om förhållandena för djuren uppfyller alla villkor som följer här:

- djuren får dagligen gå på bete under betesperioden,
- den tid djuren vistas utomhus förlängs så att den är längre än den normala betesperioden,
- djuren är inte uppbundna.

Detta undantag får inte tillämpas på hästar.

I följande fall får man tillfälligt avstå från rastning av djuren:

B. Väderförhållanden:

- mycket hård vind (vintertid)
- kraftigt regn
- mycket hård köld (nötkreatur, får, getter)
- köld (svin)
- varma dagar då insekterna är så många att det stör djuren (då får djuren vistas ute under den svalare tiden på dygnet)

C. Markens skick, varvid utevistelse inte krävs:

- betesmarkens yta trasas sönder så att det äventyrar betesväxternas normala tillväxt
- rastgårdarna och rasthagarna är så hala att risken för att djuren ska skada sig är stor.

9.2 Utevistelse; nötkreatur

Nötkreaturen måste ha tillgång till utomhusvistelse året om. Under betesperioden ska alla nötkreatur dagligen få gå på bete.

Som betesmark tolkar Evira ett område som är täckt av växtlighet och från vilket djuret täcker en del av sitt dagliga näringsbehov.

Undantag från beteskravet

När det gäller tjurar över ett år kan man avvika från beteskravet så att tjurarna åtminstone bör ha daglig tillgång till en rastgård eller rasthage.

Undantag från kravet på utevistelse året om

Från utomhusvistelsen för nötkreatur vintertid får man avvika bara om villkoren i punkt A i Allmänna undantag från kraven på utevistelse uppfylls.

Undantag från kravet på utevistelse; slutskedet av gödningen

Nötkreatur som används för köttproduktion får hållas inomhus i slutskedet av gödningen. Stallperioden kan utgöra högst 1/5 av djurets livstid och i alla händelser högst tre månader.

Användning av undantaget förutsätter noggrann bokföring över djurens utevistelse som ska kunna visas upp i samband med [den årliga produktionskontrollen](#).

9.3 Utevistelse; får och getter

Får och getter ska ha tillgång till utevistelse året om. Under betesperioden ska alla får och getter dagligen få gå på bete.

Undantag från kravet på utevistelse året om

Från utomhusvistelsen för får och getter vintertid kan man avvika bara om villkoren i punkt A i Allmänna undantag från kraven på utevistelse uppfylls.

9.4 Utevistelse; svin

Svinen ska ha tillgång till rastgård, rasthage eller bete åtminstone från maj till oktober. I rasthagarna och rastgårdarna ska svinen kunna böka. Solida bottenlösningar i rasthagar tillåts, om man

ser till att det finns material som svinen kan böka i, t.ex. torv, i rastgården.

9.5 Utevistelse; hästar

Alla hästar ska dagligen ha tillgång till bete, en rastgård eller en rasthage. Under betesperioden ska hästarna dagligen få komma ut på bete. Hästarnas behov av motion, utevistelse och socialt umgänge ska tillgodoses dagligen.

9.6 Utevistelse; fjäderfä

Fjäderfåna måste kunna komma ut alltid när vädret tillåter det, åtminstone från maj till oktober. Utevistelsen ska alltid, när det är möjligt, utgöra minst 1/3 av fåglarnas livstid.

Väderlek som är ogynnsamt för fjäderfä och då det inte är nödvändigt att låta fåglarna gå ute är bl.a. störtregn, köld och mycket hård vind. Kycklingar som är yngre än 6 veckor samt sjuka och skadade fåglar kan hållas inomhus oberoende av vädret.

9.6.1 Krav på området för utevistelse

Den sammanlagda ytan av området för fjäderfånas utevistelse ska minst motsvara Tabell 3.

Av området för utevistelse ska minst 50 % vara täckt av växtlighet. Med växtlighet avses betesområde som är täckt av gräs, träd och buskar. Fjäderfåna ska kunna söka skydd i rastgården. Om det inte växer träd eller buskar på uteområdet måste där byggas skyddskonstruktioner till exempel av halmbalar.

Fåglarna ska utan hinder komma åt utfodrings- och dricksplatserna vars antal står i proportion till uppfödningens storlek.

Fjäderfånas område för utevistelse ska hållas tomt i minst två månader efter varje uppfödningens omgång fjäderfä.

9.6.2 Undantag från tomhållningskravet

Kravet på tomhållning gäller inte ett avgränsat område i närheten av byggnadens utgångshål, förutsatt att områdets underlag regelbundet kan bytas eller rengöras.

Kraven på tomhållning tillämpas inte heller på sådan småskalig fjäderfäuppfödning där fåglarna har möjlighet att röra sig fritt på ett område som inte är inhägnat.

10 Stallgödsel

Det maximala antalet djur bestäms enligt den åkerareal i ekologisk odling som används för spridning av stallgödsel, så att produktionsenheten kan ha högst 2 djurenheter per hektar åker.

10.1 Areal för spridning av stallgödsel

När aktören **anmäler sig** till kontrollen av animalieproduktionen måste han eller hon ge en utredning över att arealen för spridning av stallgödsel räcker till för den gödsel som gårdens djur producerar. Det maximala antalet djur i en ekologisk produktionsenhet bestäms enligt den åkerareal i ekologisk odling som används för spridning av stallgödsel, så att produktionsenheten kan ha högst 2 djurenheter (de) per hektar åker.

Om den åkerareal som aktören förfogar över inte räcker till måste aktören visa upp ett skriftligt avtal om spridning av överlopps stallgödsel. Ett avtal om överlopps gödsel som uppkommer på en ekologisk produktionsenhet kan ingås bara med en annan aktör som bedriver ekologisk produktion. Avtalet ska lämnas till NTM-centralen för kännedom. Om det sker ändringar i förhållandet mellan gårdens djurantal och åkerareal granskas avtalen om spridning av stallgödsel på nytt. Om gården har mindre än 2 de per hektar åker får den stallgödsel som uppkommer också överlåtas till konventionella gårdar.

Det maximala antal djur per hektar som motsvarar totalkvävet från högst 170 kg stallgödsel framgår av Tabell 1.

Till åkerarealen räknas arealen med jordbruksgrödor, trädgårdsgrödor, träd och gröngödsling. Naturbeten kan vid uträkning av åkerarealen beaktas i fråga om den stallgödsel som blir kvar på betesmarken (areal som beaktas = betestid i månader /12 * naturbetets areal).

10.2 Lagring av stallgödsel

När man dimensionerar lagringen av stallgödsel ska statsrådets förordning 1250/2014 iakttas. Lagringen av stallgödsel kontrolleras i samband med **den första produktionskontrollen**. Mer information: www.ymparisto.fi.

Också hanteringen och spridningen av stallgödsel ska till alla delar motsvara de krav som har angetts i det ovan nämnda beslutet.

Tabell 1: Maximalt antal djur per hektar åker

Det maximala antalet djur per hektar så att den mängd stallgödsel de producerar per år och som sprids på åkern motsvarar 170 kg totalkväve.

Djurkategori eller djurslag	Maximalt antal djur per hektar	Ett djur eller en djurplats omvandlade till djurenheter
Mjölkkko	2	1
Diko	4	0,5
Kviga	4	0,5
Avelstjur	4	0,5
Köttnö	4	0,5
Nötkreatur under 8 mån.	14	0,14
Häst	3	0,67
Ponny	5	0,4
Sugga med grisar	5	0,4
Slaktsvin*	18	0,11
Avelssvin	18	0,11
Tacka med lamm	13	0,15
Get med killingar	13	0,15
Värphöna, broilermoder	280	0,007
Broiler, unghöna*	850	0,002
Kalkon*	340	0,006
Gås, anka*	310	0,007

* Per djurplats och år

Tabell 2: Minimikrav för utrymmen inomhus och utomhus som är tillgängliga för djuren

	UTRYMME INOMHUS (utrymme som de facto kan användas av djuren)		UTRYMME UTMOMHUS (rastgård i anslutning till utrymmet inomhus, djuren kan fritt komma ut)*
Djurgrupp	Djur	Utrymme (m²/djur)	Utrymme (m²/djur)
Nötkreatur för avel och köttproduktion	Vikt	högst 100 kg	1,5
		högst 200 kg	2,5
		högst 350 kg	4,0
		351 - 500 kg	5,0
		över 500 kg	minst 1 m ² /100 kg
Kalvar	Boxen för en kalv som ska hållas i en ensambox ska ha minst samma bredd som kalvens mankhöjd och boxens längd ska vara minst kalvens längd mätt från mulspetsen till den bakre spetsen på tuber ischii (sittbenet) multiplicerat med 1,1.		
Mjölkkor		Lösdriftsstall 6	4,5
Avelstjurar		10	30
Hästar	Så som föreskrivs i statsrådets förordning 588/2010 om skydd av hästar.		
Bison			Minst 1 hektar per påbörjad grupp om tre fullvuxna djur
Får	Vikt i medeltal		
	lamm	under 15 kg	0,35
	lamm	30 kg	0,5
	lamm	över 30 kg	0,75
	får	55 kg	1,5
	får	75 kg eller över	1,5
	dräktig tacka	55 kg	1,5
	dräktig tacka	75 kg	1,7
tacka med lamm alltid minst		2,0	
Getter	killling (< 6 mån)		0,35
	ungget (6 - 12 mån)		1,5
	get		1,5
	get med killingar alltid minst		2,0
Modersuggor med högst 40 dagar gamla späddgrisar		7,5 per sugga	2,5
Slaktsvin	Vikt	högst 50 kg	0,8
		högst 85 kg	1,1
		högst 110 kg	1,3
		över 110 kg (fr.o.m. 1.7.2010)	1,5
Grisar	över 40 dagar och högst 30 kg		0,6
Avelssvin		2,5/sinsugga 6,0/galt	1,9 8,0
		Om boxen används för betäckning är utrymmeskravet 10 m ² /galt	

* Om uteplatsen är avskild från utrymmena inomhus, och djuren inte fritt kan ta sig in och ut, är kraven på uteplats minst lika stränga som kraven på utrymmet inomhus, om tabellvärdet inte är större än kravet på utrymmet inomhus (får).

Tabell 3: Minimikrav för de utrymmen inomhus och utomhus som ska vara tillgängliga för djuren: Fjäderfä

FJÄDERFÄ	UTRYMME INOMHUS (utrymme som de facto kan användas av djuren)			UTRYMME UTOMHUS (m ² som är tillgängligt för rotation/djur)
	Djur/m ²	Sittpinnens längd cm/djur	Rede	
Värphöns	6	18	7 värphöns per rede, eller vid gemensamt rede högst 83 hönor/rede m ²	4 m ² /höna*
Slaktfjäderfä, andra än gäss och ankor (i fasta byggnader)	10 fåglar så att den levande vikten är högst 21 kg/m ²	20 (endast pärlhöns)		4 m ² /broiler* och pärlhöna* 10 m ² /kalkon*
Slaktfjäderfä, andra än gäss och ankor (i mobila byggnader)	16 fåglar ** i mobila byggnader så att den levande vikten är högst 30 kg /m ²			2,5 m ² *
Gäss > 4 veckor	<i>För köttproduktion:</i> högst 14 kg /m ² , om fåglarna får gå ute dagligen högst 18 kg /m ² <i>För avel:</i> 1, om fåglarna får gå ute dagligen minst 0,5 m ² /djur			15 m ² *
Ankor > 4 veckor	<i>För köttproduktion:</i> högst 16 kg /m ² , om fåglarna får gå ute dagligen högst 20 kg m ² <i>För avel:</i> 0,5, om fåglarna får gå ute dagligen minst 0,25 m ² /djur			4,5 m ² *

* För alla de ovan nämnda arterna gäller att gränsen om 170 kg kväve per hektar och år inte får överskridas

** Endast i mobila djurstallar där golvytan är högst 150 m² och som är öppna på natten.

Bilaga V till Kommissionens förordning 889/2008

1. Foderråvaror av mineraliskt ursprung

Kalkhaltiga marina skal
Kalkhaltiga havsalger (maerl)
Lithothamnion (kalkalg)
Kalciumglukonat
Kalciumkarbonat
Avfluorerat monokalciumfosfat
Avfluorerat dikalciumfosfat
Magnesiumoxid
Magnesiumsulfat
Magnesiumklorid
Magnesiumkarbonat
Kalciummagnesiumfosfat
Magnesiumfosfat
Mononatriumfosfat
Kalciumnatriumfosfat
Natriumklorid
Natriumvätekarbonat
Natriumkarbonat
Natriumsulfat
Kaliumklorid

2. Andra foderråvaror

Fermenterings(bi)produkter från mikroorganismer vars celler har inaktiverats eller avdödat:

Saccharomyces cerevisiae
Saccharomyces carlsbergiensis

Bilaga VI till kommissionens förordning 889/2008

FODERTILLSATSER

1. Tekniska tillsatser

a) Konserveringsmedel:

E 200	Sorbinsyra
E 236	Myrsyra
E 237	Natriumformiat
E 260	Ättiksyra
E 270	Mjölksyra
E 280	Propionsyra
E 330	Citronsyra

b) Antioxidationsmedel

1b306.i	Tokoferolextrakt från vegetabiliska oljor
1b306.ii	Tokoferolrika extrakt från vegetabiliska oljor (deltarika)

c) Emulgeringsmedel, stabiliseringsmedel, förtjockningsmedel och gleringsmedel

1c322	Lecitin (Endast när de härrör från ekologiska råvaror. Bara för användning som foder till djur i vattenbruk.)
-------	---

d) Bindemedel och klumpförebyggande medel

E 412	Guarkärnmjöl	
E 535	Natriumferrocyanid	Högsta halt: 20 mg/kg NaCl (beräknat som ferrocyanidjon)
E 551b	Silikagel	
E 551c	Kiselgur (diatoméjord, renad)	
1m558i	Bentonit	
E 559	Kaolinleror, utan asbest	
E 560	Naturliga blandningar av steatit och klorit	
E 561	Vermiculit	
E 562	Sepiolit	
E 566	Natrolit-fonolit	
1g568	Klinoptilolit av sedimentärt ursprung	
E 599	Perlit	

e) Ensilerings tillsatser

1k	Enzymer och mikroorganismer
1k236	Myrsyra
1k237	Natriumformiat
1k280	Propionsyra
1k281	Natriumpropionat

Användning vid produktion av ensilage är endast tillåten om väderförhållandena inte tillåter tillräcklig fermentering. Användningen av myrsyra, propionsyra och natriumsalter av dem vid produktionen av ensilage är endast tillåten om väderförhållandena inte tillåter tillräcklig fermentering.

2. Organoleptiska tillsatser

2b	Aromämnen Enbart extrakt av jordbruksprodukter. <i>Castanea sativa</i> Mill.: Kastanjeextrakt
----	--

3. Näringstillsatser

a) *Vitaminer, provitaminer och kemisk väldefinierade ämnen med likartad effekt*

3a	Vitaminer och provitaminer	- Framställda av jordbruksprodukter. - För icke-idisslare och vattenbruksdjur: bara syntetiska vitaminer som är identiska med vitaminer framställda av jordbruksprodukter. - För idisslare: bara syntetiska vitaminer A, D och E som är identiska med vitaminer framställda av jordbruksprodukter, efter förhandsgodkännande från medlemsstaten, grundat på bedömning av möjligheten för idisslare som föds upp ekologiskt att få i sig de livsnödvändiga mängderna av dessa vitaminer via sitt normala foder.
3a920	Betain vattenfritt	- Endast för icke-idisslare. Endast av naturligt ursprung och när det finns tillgängligt av ekologiskt ursprung.

b) *Föreningar av spårelement*

E1 Järn		
3b101	Järn(II)karbonat (järnspat)	
3b103	Järn(II)sulfatmonohydrat	
3b104	Järn(II)sulfatheptahydrat	
3b201	Kaliumjodid	
3b202	Kalciumjodat, vattenfritt	
3b203	Dragerat granulat av kalciumjodat (vattenfritt)	
3b301	Kobolt(II)acetattetrahydrat	
3b302	Kobolt(II)karbonat	
3b303	Kobolt(II)karbonathydroxid (2:3)monohydrat	
3b304	Dragerat granulat av kobolt(II)karbonathydroxid(2:3)monohydrat	
3b305	Kobolt(II)sulfatheptahydrat	
3b402	Koppar(II)karbonatdihydroximonohydrat	
3b404	Koppar(II)oxid	
3b405	Koppar(II)sulfatpentahydrat	
3b409	Kopparoxiklorid (TBCC)	
3b502	Mangan(II)oxid	
3b503	Mangansulfat, monohydrat	
3b603	Zinkoxid	
3b604	Zinksulfat, heptahydrat	
3b605	Zinksulfat, monohydrat	
3b609	Zinkkloridhydroxidmonohydrat (TBZC)	
3b701	Natriummolybdatdihydrat	
3b801	Natriumselenit	
3b810, 3b811, 3b812, 3b813 och 3b817	Selenberikad inaktiverad jäst	

4. Zootekniska tillsatser

4a, 4b, 4c och 4d	Enzymer och mikroorganismer i kategorin 'Zootekniska tillsatser'
-------------------	--

**Produkter för rengöring och desinfektion enligt bilaga VII till
kommissionens förordning 889/2008**

Produkter för rengöring och desinfektion av byggnader och anläggningar avsedda för animalieproduktion:

- kalium- och natriumtvål
- vatten och ånga
- kalkmjölk
- kalk
- osläckt kalk
- natriumhypoklorit (i form av flytande blekmedel)
- kaustiksoda
- kaustik kali
- väteperoxid
- naturliga växtessenser
- citronsyra, persyra, myrsyra, mjölksyra, oxalsyra och ättiksyra
- alkohol
- salpetersyra (mejeriutrustning)
- fosforsyra (mejeriutrustning)
- formaldehyd
- produkter för rengöring och desinficering av spenar och mjölkningsanläggningar
- natriumkarbonat

Checklista för djurgårdens ekoplan

Förteckningen nedan kan användas som checklista vid uppgörandet av ekoplanens djurkötsedel

1. Djurens ursprung

Djuren på gården när den ekologiska produktionen inleds: djurslag, användningssyfte, antal, ras
 Plan för nyrekrytering: antal, användningssyfte, djurens ålder
 Tillgång till ekologiskt uppfödda djur

2. Utfodring av djuren

Huvudsakliga foder
 Fodrets ursprung (egna/köpta)
 Användning av ekologiska och konventionella foder samt foder från omläggningsskedet (utfod-
 ringsplan).
 Säkerställande av tillgången till proteinfoder
 Grovfoder: foderslag och dess andelar (foderutdelningslista), minskning av andelen grovfoder
 under de första laktationsmånaderna
 Fodertillsatser
 Ensilageframställning, hjälpämnen
 Utfodring av ungdjur
 Djurens betesgång

3. Djurhälsa

Vaccinationer och parasitbekämpningar
 Läkemedelsbokföring

4. Rutiner i samband med djurskötseln

Ingrepp som ska utföras
 Uppbindning: situationer och uppbundna nötkreatur
 Uppfödning av kalvar
 Hållande av djur i enskilda boxar: vilka djur och i vilket produktionsskede?
 Uppfödning av djur i grupp: vilka djur och i vilket produktionsskede?

5. Djurstallar

Förhållanden: temperatur och fuktighet, uppskattning av hur ventilationen fungerar, bNTMsning
 Ytan av fönster och andra ljusgenomsläppliga ytor i proportion till golvytan
 Golvets skick
 Hur stor andel av minimikravet på golvyta är fast golvyta
 Ytor som djuren har till sitt förfogande
 Djurens liggområden: konstruktion, strö
 Reden, sittpinnar, in- och utgångshål i byggnader för fjäderfä: antal djur per enskild byggnad:
 sammanlagd användningstid för byggnader för slaktfjäderfä
 Byggnadsår

6. Djurens utevistelse

Betesperiod

Rasthagar

Rastgårdar

Vilka djur vistas utomhus, var och när?

Simmöjligheter för vattenfåglar

Tomhålling av rastgårdar för fjäderfä

Arealer som står till förfogande

7. Rengöring av djurstallar

Tvätt- och rengöringsmedel för mjölkningsanläggningar

Tvätt- och rengöringsmedel för djurstallar